

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Igazat mondott.

Medgyasszay Vince püspök a komáromi ORLE közgyűlést azzal a prófétai jóvendőléssel köszöntötte, hogy a legközelebbi közgyűlést Kolozsváron fogják tartani. Válaszában Ravasz László dr. elnök az Írásra hivatkozott, mely azt mondja: »igazat monda, mert abban az évben főpap vala.« »Megérezttük mindnyájan: igazat mondott ez az Isten megszentelte pap, mert próféta vala. Reméljük és meg is fogjuk látni.« Isten nem szégyenítette meg prófétájának reménységét: a Tiranoni-határ, mely akadályul szolgált volna, nincsen többé: szabadon jöhet az ORLE hozzánk, ezévi közgyűlését szabadon tarthatja Erdély fővárosában. És az ORLE immár el is jött hozzánk. Minden lelkipásztornak az elmúlt esztendő végéig díjtalanul küldte meg hivatalos közlönyét a »Lelkészegyesület«. Nem előfizetési felhívással kezdte működését, hanem ajándékkal. Hiszen lehet, hogy nem mindenki ismeri. Ime ez vagyok és ezt akarom, szólott minden héten hozzánk a Lelkészegyesület. S utolsó számában elküldötte a multévi közgyűlés jegyzőkönyvét is. Hadd ismerje meg minden hazatért lelkész, hogy milyen testületnek a kebelébe lép. Mert, hogy mindenki belép közülünk az számunkra nem lehet vitás. Mi csodálkozással vesszük tudomásul az előbb említett jegyzőkönyvből, hogy az anyaországi lelkészek között akadnak még, akik nem tagjai az ORLE-nek. S a belépést egyházmegyei határozattal kívánják kötelezővé tenni. Hisszük, hogy ilyesmire nálunk nem lesz szükség. Mi huszonkét esztendő alatt megtanultuk, hogy törődünk a magánk sorsával, mert más uem törődött velünk, megtanultuk, hogy mi csak egymástól várhatunk segítséget, mert más nem sigített nekünk, megtanultuk, hogy a reánk bízott feladatokat jobban betölteni, anyaszentegyházunkat hűségesebben akkor tudjuk szolgálni, ha gondolatainkat, tapasztalatainkat kicseréljük, munkánkra közösen készülünk, azt összefogva végezzük. Az ORLE az az Egyesület mely a mi testi, lelki szűségleteinkkel foglalkozik, bennünket hűségesebb szolgálatra nevel, egyéni és testületi s ezeken túl egyetemés

egyházunkat szolgálja. Belépési nyilatkozataink, melyeket most küldünk el titkári hivatalába, bizonyágai lesznek, hogy mindnyájan alig várjuk áldásos működésének nálunk is való megindulását. Mire beteljesül Medgyasszay püspök látomása mindnyájan tagjai lesszünk az ORLE-nek.

Orth Imre.

Egyházkerületünk sorsa.

Élénken foglalkoztatja ez a reánk nézve fontos kérdés egyházkerületünk alkotó tagjait. Úgy tűnik fel az egész kérdés, mintha már befejezett tények előtt állanánk és egyházkerületünk máris beolvadt volna abba az egyházkerületbe, amelynek testéből kiszakította két évtizeddel ezelőtt a történelmi változás. Ha felületes szemmel bíráljuk azt a zsinati határozatot, amit egyházkerületünk jövőbeni sorsával összefüggésben legutóbb hoztak Budapesten az Atyák, valóban azt hihetjük, hogy kerületünk immár betöltötte történelmi hivatását és tovább nincs szükség reá: megszűnik tehát. Ez azonban tévedés! A budapesti határozat ugyanis visszatérésről tesz említést. Határtalan örömmel térünk vissza és öleljük keblünkre Debrecent, mint édesanyánkat, kitől a mostoha sorsunk oly kegyetlenül elszakított. De ez a kegyetlen sors a maga megpróbáltatásaival önállóságra is nevelt minket. Édesanyánk a Tiszántúli Kerület nem veheti zokon, ha immár nagykorúvá lett gyermeke, úgy a saját, mint az egyetemes magyar református anyaszentegyház érdekében továbbra is megakarja tartani önállóságát. A visszatérés még nem jelent bekebelezést. A bekebelezés, a visszatéréssel kapcsolatban felmerülő összes kérdések megvitatására és helyes megoldására kiküldött Országos Bizottság javaslata alapján fog eszközölni. A zsinat kötelességévé tette az Országos Bizottságnak, hogy a bekebelezés végrehajtása előtt hallgassa meg, nemcsak az érdekelt egyházkerületeket, hanem az illetékes egyházmegyéket is.

A kérdés még mindig nincs lezárva. Sőt küszöbön álló reménysegeink és a világpolitikai helyzet változásai arra figyelmeztetnek, hogy tulságos gyorsan ne is siessünk lezárásával.

Hisszük, hogy az Országos Bizottság, melyben Kerületünk képviselői is helyet foglalnak, figyelmesen és türelmesen fogja megvizsgálni azokat az érveket, melyek nagyon indokolttá teszik, hogy a Tiszántúli Egyházkerület, ne a Királyhágómelléki kerület bekebelezése utáni bizonytalan terminusu jdőben, hanem még a bekebelezés előtt, jól megszervezett, életképes Kerületünk felhasználásával osztassék meg. A kérdés tehát még mindig nyitva van. Szóljanak hozzá elsősorban az érdekelt egyházmegyék, sőt, az egyházmegyék

közgyűlései az egyházközségeket is felhivatják állásfoglalásra. Véleményünk szerint ez az állásfoglalás nem lehet kétséges, s ha ennek az alapján hozza meg a döntését az Országos Bizottság, akkor Kerületünk — némi területi kiigazítással — minden bizonnyal fennmarad. Hogy azonban a döntést az Országos Bizottság számára megkönnyítsük, helyes, sőt szükséges is lenne, hogy ezek a közületek határozataikban már eleve is kinyilatkoztassák mindazon Intézményekhez való erkölcsi és arányos anyagi támogatásukban megnyilatkozó hűségüket, melyek a megnem osztott Tiszántúli Kerületnek egyetemes gondjai és büszkeségei. (Elsősorban ősi kollégiumnak fenntartására gondolunk.)

-6.

Egy református lelkipásztor levele volt görögkatholikus kollégájához

Kedves Bátyám!

Úgy értesültem, hogy bizalmas baráti körben súlyosan elítélő nyilatkozatot tettél rólam s személyemben történt végtelen csalódásodnak adtál kifejezést. Miután a hírhozók beszédéből nem azt vettem ki, hogy kijelentéseidet az ellenem való rosszakarat diktálta, hanem inkább keserűség és fájdalom — engedd meg, hogy reflektáljak szavaidra.

Mindenekelőtt engedd meg, hogy, mint idősebb lelkésztestvéremet, változatlan tiszteletemről és szeretetemről biztosítsalak és arra kérjelek, hogy szeretetedet és barátságodat Te se vondd meg tőlem. Tudom, mi fáj Neked s azt is tudom, hol és miben követtem el véleményed szerint a hibát barátságunk ellen s így, ha meghallgatsz, talán sikerülni fog meggyőzni Téged, hogy ha vétkeztem barátságunk ellen, ez abból a tragikus összeütközésből fakad, mely a személyi érdeket magasabb érdekekkel állította szembe.

Kedves bátyám!

Ha azt kéred Tőlem, hogy osszam meg Veled házamat és kenyereimet, — megteszem és tudom, hogy Te is megtetted volna érttem. Ha azt kéred, hogy menjek el veled és tegyek bizonyosságot Rólad, mint barátomról — megteszem, — Te boldog lehetsz, mert Isten alkalmat adott Neked, hogy ezen a téren velem szemben megbizonyítsad a hadbiróság előtti vallomásoddal, hogy nem csak üres szó volt a barátságod.

De azt ne kérd tőlem, hogy akár a saját érdeked, akár a barátságunk kedvéért eláruljam nemzetem és egyházam érdekét, mert ezt nem tehetem meg és tudom, hogy Te sem tennéd meg.

Te azt nagyon jól tudod, hogy parókiád létesítése nem egyházi érdekből történt s nem a hívek lelki szükségleteit volt hivatva szolgálni, hanem kizárólag politikai okokból létesítették s a román állameszme céljait szolgálta. Amint nem egyszer hangzott el a május 10-iki s egyéb ünnepeken — lehet, hogy a Te szájadból is, — hogy a Carol-erődvonal mellett a nemzeti egyházak, mint második lelki erődvonal védik Nagyrománia határait s az orthodox és görögkatholikus templomok örökre biztosítják a román nép jogait ezen a földön. Utánanéztem: községünkben soha román egyház nem volt s ha mégis, amint állítod, egyik plébánia hivatal, mint leányegyházát tartotta nyilván — akkor is ennek a leányháznak hívei nem az őslakosság soraiból, hanem a nagyméltóságú földesurak tanyájára olcsóságuk miatt, éppen a magyarok kárára beköltöztetett román béresek soraiból kerülhettek ki.

Szerencséje volt községünknek, hogy amikor a román állam-eszme az ortodox parókiát létesítette és ugyan ennek érdekében a görög katholikus létesítését is megengedte — olyan román parókuskokat nyert, mint amilyen Pista bácsi és Te voltál. Méltón csodálhatta ország-világ azt az egyetértést és barátságot, melyben községünkben a különböző felekezetű lelkészek éltek. Ez mindenestre a Ti személyes érdemek. Jöhetett volna olyan pap is, aki tüzzel-vassal térítette volna híveinket a maga táborába, először a hitét véve el s a hitén keresztül, gyermekeiben már nemzetiségét is. De ki biztosított minket arról, hogy utánatok, — akik minden személyi érdemek mellett mégis csak a magyar egyházaktól elvett ingyen telken, a magyarok súlyos százezreseiből építettétek fel templomaitokat, ugyanakkor, midőn az iskoláját fenntartó református egyház még a törvényekben biztosított községi segélyt sem kaphatta meg — ki biztosít, hogy ezekben a templomokban nem ilyen papok fognak-e utánatok prédikálni?

Ezt természetesen így nem mondhattam el a román uralom alatt, de arra jól emlékezhetsz, hogy midőn egy alkalommal a bekövetkező változásról beszélgettünk s arról volt szó, hogy mennyiben számíthatsz akkor barátságunkra, én azt a kijelentést tettem, hogy már beszélgettünk erről és azt szeretnők, ha püspök lenne belőled s ezért hajlandók leszünk mindent elkövetni! Ebben a feleletben az irántad érzett hálánk és szeretetünkön túl, benne volt nemzeti és egyházi érdekünk követelménye is: püspök légy, de ne parókus a mi községünkben!

Nem a személyed miatt, — (Az Isten szerelmére kérek, tudj különbséget tenni a személyed és a szolgálatod között: ...-et mindig tisztelni és szeretni fogom, még ha ő el is dobja magától a barát-

ságomat, —, aki a román világban nem térítette a reformátusokat, akivel a román uralom alatt testvéri egyetértésben éltem, hogyne lenne testvérem ma is. — De a templomod miatt, mely nem a hívek áldozatkészségéből épült, mert a papján kívül igazi hívei itt soha nem is voltak s ma még névlegesen sincsenek (hidd el, nem sok örömem telik abban a néhány hozzántért köpönyegfordítóban), a templomod miatt, melybe ha megmarad, utánad bármikor jöhet olyan lelkész, kinek lelkét a misszió heve dagasztja. Hogy ennek működése református szempontból káros lésszen, a kétségen kívül áll, hogy magyar nemzeti szempontból hasznos lenne-e, az kétséges. Ebből a szempontból — bocsáss meg, nem bántásodra mondom — szomorúak a tapasztalataim. Mikor beütött a román uralom, a görög katolikusok szinte kivétel nélkül románoknak vallották magukat, mégha egy szót sem tudtak románul, ma pedig ugyanezek, tisztelet a kivételnek, féltéglával verik piros-fehér-zöldre festett keblüket.

Lehet, hogy Te, mindezek dacára is, az én helyemben másképp cselekedtél volna. Én, amikor a katonai parancsnokság a főjegyzőtől bekérte a nemzeti és felekezeti adatokat s azok alapján előttem azt a kijelentést tette, hogy a román parókiák megszűnnek — nem tiltakoztam ellene, hanem helyesléssel vettem tudomásul. Éppen a fentiek miatt. Természetes, hogy akkor Reád is gondoltam, de egy pillanatig sem hittem, hogy Neked, (ha fájni is fog elszakadnod innen, aminthogy személyileg én sem szívesen bocsátlak el), a legcsekélyebb nehézségedbe is ütközne egy jobb állásnak megszerzése. S bocsáss meg csodálkozásomért, de most sem értem ehhez való ragaszkodásodat. Anyagiakra itt nem számíthatsz, lelki munkára pedig nincs tered, hacsak nem a magyaroknak akarsz tényleg prédikálni. Ha csodálkozásom miatt feszültnek és hidegnek érezted fogadtatásodat — ismétlem, ez nem személyednek szólt.

Nagyon sajnálom, hogy amikor megtudtam, hogy hazajöttél, nem siettem azonnal hozzád, hogy élőszóval mondjam el ezeket. Szándékomban volt. De éreztem s most is érzem a helyzet tragikomikus feszültségét: »Szívemből örvendek, hogy haza jöttél, Isten hozott, kedves Barátom, de a községemből vigyen el . . .« Lehet megértetni, szívesen vagyok a barátod, de nem itt?

Megpróbáltam. Ha nem román és nem katolikus szemmel csak mint ember olvasod el leveletem, s egy kicsit az én helyzetemet is átgondolod, akkor megértesz.

Tout comprendre, c'est tout pardonner! Aki mindent megért, mindent megbocsát!

Szeretettel köszönt

—re.

A Püspöki Hivatal Munkájából**Nyugdíjintézetünk sorsa.**

A boldog hazatéréssel kapcsolatos megoldásra váró kérdések közül mindnyájunkat a legközelebről érint és érdekel Nyugdíjintézetünk sorsa. Bár a végleges megoldásról ma még nem irhatunk, az illetékesekkel való beszélgetés során sok kérdésre kaptam feleletet. Mindenekelőtt, mint befejezett tényt szögezhetjük le, amint azt mindnyájan vártuk is, hogy nyugdíjintézetünk beolvad az Országos Református Lelkeszi Nyugdíj és Özvegy, Árva, Gyámintézetbe Ennek a Konvent székházában székelő Intéző-Bizottságával elnökségünk megbízásából Vargha László kerületi számvevő decemberben közvetlen tárgyalásokat folytatott.

E tárgyalások során megegyezés jött létre, hogy már 1941 január 1-től kezdődőleg a Királyhágómelléki Nyugdíj Intézet által eddig ellátásban részesített összes nyugdíjasoknak, özvegyeknek és árváknak az Országos Intézet fogja folyósítani ellátmányaikat. A vonatkozó kimutatásokat a püspöki hivatal azonnal felterjesztette az érdekelt nyugdíjasokat és özvegyeket pedig felszólította, hogy pontos címüket haladéktalanul közöljék az Országos Nyugdíj Intézet Végrehajtó Bizottságával. Igéret szerint a folyósítandó nyugdíj és ellátmány az anyaországbeli nyugdíjasokéval és özvegyekével lesz egyenlő, a megszállás alatt eltöltött szolgálati időt tehát az érdekeltknél olybá veszik, mintha nyugdíjasaink és özvegyeink megszakítás nélkül az anyaországban teljesítettek volna szolgálatot. Ez a tény különösen az özvegyi ellátmány és neveltetési segély örvendetes emelkedését jelenti. A nyugdíj és ellátmány havonta esedékes.

A régi 3%-os özvegyeinket már 1940 évi október hó 1-vel kezdődőleg besorozták az Országos Intézet ellátottai közé és számukra a Végrehajtó Bizottság évi 900 Pengő ellátmányt állapított meg, melynek egy részét már folyósították is az érdekelteknek.

Egyházkerületünk Elnöksége kötelezettséget vállalt, hogy az 1940 évi szeptember hó 1-től kezdődőleg a helyi jövedelem és államsegély után előírt tagdíjakat*) az összes nyugdíjintézeti tagoktól

*) A szeptember- decemberre esedékes tagdíját mindenki kiszámíthatja, ha egész évi helyi jövedelmének és az augusztusi kongruájának tizenkétszeresének 10%-át hárommal elosztja. Válaszbélyeg melléklése esetén az illetékes egyházmegyei pénztár az augusztusi központi szétosztó ívek alapján bizonyára készségesen fog idevonatkozólag pontos adatokat szolgáltatni az érdeklődőknek.

beszedi. Úgyszintén beszédés tárgyát képezi az előirt fenntartói járulék és ahol van, belépési járulék hátralék is. E tartozások ki-egyenlítése azért sürgős, mert a Nyugdíjintézet vagyona is átszá-mítás tárgyát képezi és e hátralékok lényegesen hátráltatják az elszámolás végleges megejtését.

A Nyugdíjintézet vagyoni státusának mikénti szétoztásánál természetesen figyelembe kell venni a Romániában visszamaradt nyugdíjintézeti tagok érdekelttségét is.

A tagdíjakat az Országos Intézet is a jövedelem arányában írja elő. Az anyaországban ezidőszerint az összjövedelem 5⁰/₁₀-a képezi a tagdíjat, viszont belépési járulék címén az összjövedelem 33⁰/₁₀ fizetendő 10 esztendő alatt. Ezek szerint tehát egy újjonnan belépő tag 10 éven keresztül az öszjövedelme után évi 8,3⁰/₁₀-ot fizet. Az Intézöbizottság elfogadta egyházkerületünk ama előterjesztését, hogy a mi Intézetünk kebelében nyilvántartott tagok belépési járuléka a mi alapszabályaink rendelkezései értelmében tekintessenek rendezettnek.

A helyi jövedelmet illetően figyelembe veszik a lakás értékét is. Intézkedés történt, hogy a kongrua törvény sürgösen terjesztessék ki a felszabadult területekre is, hogy ezáltal az Illetményhivatal által előlegként folyósított havi 150 Pengös kongrua előleg véglegesen elszámolható legyen. (Az anyaországban ezidőszerint a legkisebb lelkipásztori — vagyis parohus lelkész jövedelem évi 2,176 Pengöben van megállapítva. Ezenkívül öt korpótlék van érvényben és pedig az I.—II. korpótlék havi 22.67 Pengő, a III.—V. korpótlék pedig havi 11.33 Pengő. Nös lelkészek ezenkívül feleség után havi 12 Pengő, egytől három gyermekig havi 18 Pengő, a negyedik és minden következő után havi 24 Pengő családi pótlékban részesülnek.)

A tanár és tanító jellegű nyugdíjintézeti tagok helyzetére vonatkozólag nem sikerült érdemleges felvilágosításhoz jutnom. A reájuk vonatkozó tárgyalásokról talán legközelebbi számunkban számolhatok be.

O. J.

*

Hazatérés háza. A felszabadulás megörökítésére, bár gazdaságilag elég súlyos a helyzet, mégis meg lehet indítani a gyűjtést kultúrházak építésére ott, ahol még nincs, »hazatérés háza« címen. A gyűjtés és a gondolat propagálására a Belmissziói Ügyosztály evangéliumi lapocskát adott ki, amelyet minden gyülekezetre lehet alkalmazni. A »hazatérés háza«-nak gondolatát Magyar Vincze bihardiószezi segédlelkész vetette fel, ő írta meg a lapocskaszövegét, 3000 darabot rendelt belöle.

*

December hó 13-án, pénteken Pógyor István KIE Nemzeti titkár és Pataki László segédlelkész KIE titkár látogatotta meg a nagyvárad IKE-t. Délután a Bethlen Gábor Körben tartott megbeszélést a fiúkkal az ifjúság legsúlyosabb problémájáról, este egyikük Újvároson, másikójuk Réten tartott előadást az ifjúságnak a KIE munkáról.

December 18-án Dévaványa lelkipásztora hívta meg szolgáló belmissziói titkárt. Találkozott a gyermekekkel, presbiterekkel és férfiakkal, nőekkel, ifjúsággal és külön a gyülekezet egészével is. Érdekes megemlíteni a meghívás indokát: A magyarországon divó szabadegyházi mozgalmakkal szemben akarta Vass Antal ref. lelkész bemutatni, hogy a belmissziói mozgalmaknak — mint a Királyhágómellékén — az egyház szoros irányítása alatt is folyhat.

*

A püspöki hivatal és összes intézményei kéri a pénzküldöket, hogy pénzküldeményük rendeltetését illetve célját a kísérő levélen kívül az utalvány szelvényén is tüntessék fel — az elintézés megkönnyítése és meggyorsítása érdekében.

*

»Füllérbői lesz a korona« tartotta már a régi közmondás is. Miért költsünk 20 fillért egy levélre, vagy 10 fillért egy lapra, amikor az egyházkerület által minden lelkészi hivatalhoz kiküldött megrendelő lapon bármilyen természetű iratot 2 filléres portóval rendelhetünk meg.

Serdülők és tanoncok.

Ha végignézzük a különböző belmissziói egyesületek tagjain, különösen két csoportba tartozó ifjai közül fogunk ezekben az egyesületekben keveset találni. A 12—16 éves, valamint az egyes iparágakban tanuló ifjak szinte egészen hiányoznak, vagy pedig csak jelentéktelen számban foglalnak helyet az evangéliumi munkák közösségében.

■ ■ ■ Mi ennek az oka?

A vasárnapi iskolai munka inkább a 12 éven aluli gyermekekre terjed ki. Külön csoport a nagyobbak számára a legtöbb helyen nincsen, viszont ezek a kisebb gyermekekkel együtt nem is nagyon foglalkoztathatók, másrészt pedig a nagyobbak idegenkednek is attól, hogy ők a kicsikkel együtt legyenek. Ennek a magatartásnak az a következménye, hogy a vasárnapi iskolai munka a nagyobbakat a maga számára nem foglalja le.

Ugyanez a helyzet a nagyobb ifjak bibliaköreivel szemben is. A 12—16 évesek itt is gazdátlanul állanak. Megtörténik, hogy az idősebb bibliaköri tagok nyíltan ellentmondanak a kisebbekkel közös bibliáóráknak. De ahol ez nem történik meg, ott is meg van a kölcsönös idegenkedés, az életkor különbözőségeiből származó bizalmatlanság. Más kérdések érdeklik őket. A lelki adottságaik is más meghatározottságok között alakulnak ki. Mindezek a legtöbb helyen lehetetlenné teszik a nagyobbak bibliakörébe való egészséges bekapcsolódást is.

A serdülő ifjak kimaradásával együtt jelentkezik a tanoncok távolmaradása is az ifjúsági munkáktól. Ők szintén olyan sajátos viszonyok között élnek, amelyek némileg megmagyarázzák ezt a távolmaradást. Egyfelől legalább is az inaskodás egyrészében beleesnek a serdülő 14—16 éves korba s már itt megtörténik az előbb említett módon, hogy elveszítjük őket. Másoldalról a tanoncélet nehézségei, a mesterek magatartása, a környezet káros hatásai jelenthetnek itt nagyon nehezen elhárítható akadályokat.

Pedig, hogy mit jelent a tanoncoknak az elvesztése az ifjúsági munkák számára, az senki előtt sem kétséges. Egy népnek a gondolkozása, világnézete kialakításában a legfontosabb tényezők közé az iparosság tartozik. A falu sokkal inkább ellentáll a szélsőséges mozgalmaknak. Legjobb talajt ezek a mánkásszívekben találnak. Amilyen a tanonc, olyan lesz a jövő iparossága s amilyen a jövő iparossága, olyan lesz népünk nagyrészének a gondolkozása, világnézete is. Ifjúsági életünk legnagyobb kérdését a tanoncok megnyerésében, ifjúsági munkába való bevonásában látom.

Hogyan lehet a serdülőket és tanoncokat az ifjúsági munkába bevonni?

Elhatározó szerepe itt annak van, hogy úgy a serdülők, mint a tanoncok, vagy belesznek a konfirmációi oktatás idejébe, vagy pedig közvetlenül előtte, vagy utána vannak annak. Isten a konfirmációban adja meg a lehetőséget, hogy Istennek e drága gyermekeit Őhozzá vigyük.

Ahol a konfirmációi oktatás az anyag elsajátítása mellett bibliáolvasásra, személyes kérdések megbeszélésére is alkalmas, ott már valamennyire ki van töltve a vasárnapiiskolától a nagyobbak bibliakörébe lépésig terjedő idő. Még jobb azonban, ha külön *Serdülő Bibliakört* szervezünk s a konfirmáció előtt állókat és a konfirmándusokat is, ide vonjuk be.

A serdülők külön bibliaköre lehetővé teszi, hogy a vasárnapiiskolából kikerülő gyermekek el ne kallódjanak s a maguk sajátos életviszonyaiból származó kérdéseiket, külön, nekik megfelelő közös-

ségben, beszélhessék meg. A nagyobbak bibliaköre pedig, nem jelent mindig újakezdést. Ugyanis a bibliakörök a serdülők külön csoportja nélkül mindig egy egészen új kezdetet jelentenek. A régi vasárapiiskolák gyermekei közül alig kerülnek vissza néhányan, de az is megtörténik, hogy egy egészen új, ismeretlen anyag bukkan fel, minden lelki alap nélkül, csak a munkábaállítás komolyságával és akarásával. A hosszú vasárnapiiskolai évek szinte nyomtalanul tűntek el. Nincs mihez kapcsolni a munkát, újra kell kezdeni mindent.

A *Serdülők Bibliaköre* biztosítani fogja az evangéliumi ifjúságmunkák folytonosságát; a vasárnapiiskolából kiszoruló gyermek itt kap újra meleg otthont, sorsával törődő szerető sziveket. A tanoncinak készülő nincs kidobva a világba; idejár a konfirmációi oktatás előtt és idejében is s közben új távlatok nyílnak meg szeméi előtt. Közben talán már inas is, de ha az ideje úgy hozza, ő még konfirmáció után is itt marad egy évig, hisz olyan jó itt lenni. Azután átmegy a nagyobbakhoz, mostmár minden zökkenő nélkül. Itt is szívesen fogadják s ő is megtalálja az ő lelki igényeinek megfelelő közösséget.

Azonban, hogy a *Serdülők Bibliaköre* valóban ilyen áldott közösség legyen, annak fontos feltétele, hogy a bibliakört *élővé* tegyük. Nem elég a bibliaóra. Önképző kör is kell, énekkar és emellett külön *szolgálati alkalmak* keresése, ünnepélyek rendezése. Ezek teszik az új közösséget felesleges egyesület helyett Isten anyaszentegyházának drága *eszközévé* az evangélium ifjúság közötti terjesztésében.

Magyar Sándor.

| ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ | HIREK | ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ |

A Református Jövő sorsa. Felhívjuk a Református Jövő kezelőinek és barátainak figyelmét, hogy a lap előfizetési ára nem változik. Egy évre tehát *174 fillér* lesz az előfizetési díj. Az egyes lappéldányok ára azonban 8 fillér lesz. Ezzel szemben a lap terjedelme 16 oldalról nyolc oldalra csökken. Ezt a csökkentést minden lapnak és folyóiratnak végre kellett hajtania, szigorú kormányintézkedés alapján.

Kérjük a Református Jövő barátait, azok akik családi néplapunk jelentőségét tisztán látják, hogy lapunk mellett a legerősebb propagandát kifejtteni sziveskedjenek. Mutassanak reá az egész világnak arra a súlyos helyzetére, amely az egész vonalon és minden téren korlátozások bevezetésére indították az országok vezetőit. Hangoztassák erőteljesen, hogy hálátlanság volna az előfizetők ré-

széről, hogyha most hagynák el a lapot, amikor a legnagyobb szükségben van. De ez meggondolatlanság is volna részükről, mert hiszen a mai nehéz időkben még inkább szükségük van egy ilyen iránytűre az élet és világ kérdéseiben. Egy másik gondolat, amit hangsúlyoznunk kell az, hogy a lap új beosztással, rövidebb formában, de lényegében ugyanannvit igyekszik nyújtani, mint eddig. Nem érdektelen arra gondolnunk, hogy a mai világot jellemző szószaporításnak és hőmpölygő emberi szóáradatnak vethet gátat ez a kormányintézkedés.

Eladó írógép Egy teljesen jókarban lévő régi típusu „Smith Premier» írógép (kisebb irodának nagyon megfelel) ötven pengőért eladó. Kálvin könyvnyomda, Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 14. szám.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Lapunk munkatársainak és olvasóinak boldog újesztendőt kívánunk.

Előbbieket kérjük, hogy cikkeikkel, írásaikkal legyenek valóban társaink a munkában.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

68—1941-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű lelkészi hivatalnak.* Miután az egyházkerület közigazgatási pénztár mielőbbi lezárásra vár, felhívom a nagytiszteletű lelkészi hivatalokat, hogy bármilyen címen beszedett perselypénzt juttassák el haladéktalanul az egyházmegyei pénztárakhoz, hogy a vonatkozó elszámolást az egyházmegyei pénztárak hivatalommal mielőbb meg-
ejthessék. Itt hívom fel a figyelmet arra is, hogy a közalapi járulékokat az érdekelt egyházközségek juttassák el haladéktalanul az egyházmegyei pénztárakhoz, hogy a közalapi számadás is lezárható legyen. Kérem a különböző címen fennálló járulék tartozások sürgős kiegyenlítését. A folyó évre vonatkozó járulék előirási lapokat hivatalom még e hó folyamán kiküldi minden egyházközségnek, hogy annak alapján az előirt összegek az egyházközségi költségvetésekben felvehetők legyenek. Azokat az egyházközségeket, amelyek a nyugdíjintézeti fenntartói járulékot még nem egyenlítették ki, kérem, hogy e tekintetben soron kívül intézkedni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1941 január 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

41—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 175.434—1940. V. ü. o. sz. rendelete értelmében azonnal kimutatást kell beküldeni azokról a tanítókról, akik egyházkerületünk területén a visszacsatolás időpontjában nem működtek, hanem azután kaptak iskoláinknál alkalmazást és ezideig állami fizetést nem kaptak, illetőleg az előzőleg utalt fizetést az illetményhivatal megszüntette a következő rovatokkal: 1. Az iskola neve, 2. jellege, 3. a tanító neve, 4. oklevele kelte, 5. mióta működik állami fizetés nélkül. Jelenteni kell azokat a trianoni Magyarországon 1939. és 1940-ben végzett nőtanítókat, akik jelenleg egyházkerületünk területén iskoláinknál alkalmazásban vannak, kivéve azokat, akik családot (legalább önmagukon kívül 2 tagot) tartanak el, hadiárvák vagy teljesen árvák, a következő rovatokkal: 1. Az iskola neve, 2. jellege, 3. a tanító neve, 4. Oklevélnek kelte, 5. mennyi ideig működött anélkül, hogy állami illetményt kapott volna, 6. alkalmazása az egyházi törvény szerinti eljárással történt-e? Kimutatást kell beküldeni az egyházkerületünk területén üresedésben levő állásokról, ahova az iskolafenntartó nem tud megfelelő okleveles tanerőt találni, hogy a minisztériumtól alkalmas egyén ajánlását kérjük. Rovatok: 1. az iskola neve, 2. jellege, 3. a tanulók száma, 4. a tantermek száma, 5. felekezeti megosztás, 6. Van-e a községben állami iskola, 7. milyen tanítóra volna szükség (férfi, nő, kántor, lévita). A jelentés rendkívül sürgős s ezért határidőül nem engedhetek tübbet, mint január 15.-t. Ezen napig a jelentéseknek az esperi hivatalokhoz úgy kell beérkezniök, hogy azok már január 15-én összesítve a püspöki hivatalhoz tovább terjeszthetők legyenek. Semmiesetre sem szabad a jelentéseket a püspöki hivatalhoz közvetlenül beküldeni, hanem kizárólag az esperesi hivatalon keresztül. Nagyvárad, 1941 január 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

N. T. REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATALNAK

Nagyvárad-Velence Kertész u.12.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Felölsszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Meg kell tartani.

Egerházy Lajost, az Országos Református Jóléti és Gazdasági Társulat örökifjú, népszerű igazgatóját nem kell bemutatnom olvasóinknak. Egyházkerületünk világi és lelkész vezetői személyesen is megismerhették őt a kerületi közgyűlés alkalmával, több nagyobb gyülekezetünkben is megfordult s a vezetése alatt álló Társulat célkitűzéseit, munkáját és eredményeit bőségesen ismertették egyházi lapjaink. Szervezete frissességére és ügyességére vall, hogy a legtöbb hazatért gyülekezetben már meg is jelentek kiküldöttjei és megkezdtek munkásságukat. Aki pedig megismerte Egerházy Lajos elgondolásait, vagy éppen szerencsés volt személyesen is elbeszélgetni vele (miután a könyveid felett szemlét tartott az irodádban nagyon szívesen tekinti meg a gazdasági udvarodat is) az tudja, hogy ez az áldott szívű lelkésztestvér egyetlen cél szolgálatába állította életét s az általa az ORLE kebelében létrehívott szervezetet: a magyar református lelkipásztor és rajta keresztül a magyar református nép anyagi jólétének emelése szolgálatába.

Amikor Egerházy Lajos Nagyváradon járt, szerettem volna véleményét megismerni egyházkerületünk további sorsáról, de ő azzal hárította el a kérdést, hogy egyházpolitikai ügyekbe nem avatkozik. «Egy tanácsot azonban adhatok, Fiam! — tette hozzá. A lapotokat akár megmarad, akár megszűnik kerületetek, mindenképpen tartsátok fenn, ameddig csak lehetséges. A felvidéki egyházközségek és lelkészek sorsán okulva, tanácsolom ezt. Nemcsak a Ti saját érdekekben lesz szükségetek e lapnak összetartó, kívánságaitoknak, követeléseiteknek mindannyiótok nevében hangot adó nyilvánosságára, nekünk anyaországbelieknek is szükségünk van arra, hogy benneteket, törekvéseiteket, közvéleményeteket ne a saját lapjainkban az egyes szerkesztőségek szempontjai szerint megjelentetett cikkekben, hanem a saját orgánumotokból ismerjük meg».

Azóta a Zsinat egyházkerületünk sorsát eldöntötte s ezzel együtt lapunk további sorsát is. A kerülettel együtt meg kell szűnnie a hivatalos lapnak is. Legalább is, mint hivatalos lapnak. Jó lesz

azonban már most gondolkozni felette, nem kellene-e a Reformátusok Lapját még a kerület hivatalos megszüntetése után is, mint a gyülekezetek lapját meg és fenntartani?

Gondoljunk csak sajátos érdekeinkre és törekvéseinkre. Az egyházszerkezeti kérdéseket és szükségleteket nem is említve, hány olyan megoldatlan kérdésünk van, melyet egységes állásfoglalással és kiállással, könnyebben vihetünk diadalra. Felekezeti iskoláink sorsa, hogy csak egy példát említsek, még teljesen bizonytalan. Hisszük, reméljük, el is várjuk, hogy az állam további fenntartásuk és fejlesztésük érdekében legalább is azt a segínyt biztosítja nekünk is, mint amit az anyaországbeli gyülekezeteknek megad. De ezért készek is vagyunk sikra szállni. Vagy említsem lelkesi karunk kérdéseit? Szabad-e belenyugodnunk abba, hogy — csak kicsi dolgot említsek — máról holnapra megszüntették vasuti féljegyeinket? Van-e közöttünk, aki a jelenlegi Országos Nyugdíjintézet 75 esztendő korhatárát soknak, a mi csendőröktől agyonhajszolt életünk számára szinte elérhetetlennek ne látná? Tessék hozzászólni ezekhez a kérdésekhez! És tessék nyilatkozni: szükséges-e lapunk fenntartása? Döntse el kerületünk lelkesi kara és világi vezetősége már most, fenn kívánja-e tartani a Reformátusok Lapját, hogy megtartásáról annak idején, idejében gondoskodhassunk.

Orth Imre.

Válasz egy tiltakozásra.

A magyar görög katolikus egyház egyik derék hive tiltakozott a lapunkban megjelent «Lelkipásztor levele» c. cikk egyes kitételei ellen. Tiltakozásának készségesen adunk helyt és a magunk részéről is elismerjük, hogy vannak a görög katolikusok között is jó magyarok. De ennek ellenkezőjét cikkíró nem állította. Ő csak a saját tapasztalatairól beszélt. S hasonló tapasztalatokat mindenki szerezhette, aki az elmúlt húszonkét esztendő alatt román uralom alatt élt. De, aki csak a hajdudorogi, vagy budapesti görög katolikusokat ismeri, annak tiltakozása, véleményünk szerint, a helyzet nem ismeréséből fakadt. A görög katolikus kérdés Erdélyben nem felekezeti, hanem nemzeti kérdés, vagy legalább is elsősorban nemzeti kérdés. (Amint-hogy kezdettől fogva politikai érdek hozta létre és tartotta fenn.) A levél írójának szomorú kétségére, hogy hasznos lenne-e magyar nemzeti szempontból egy szintiszta magyar községben, egy román propagandára létesített, hívek nélküli görög katolikus parókia fennállását tovább is eltérni: hadd feleljen az alábbi kis idézet.

»A bihari magyarságból százezreket románosítottak el a görög

katolikus vallással, Ezt bizonyítja a történelem, a román statisztika és a gör. kat. egyház várad anyakönyvei, amelyekben magam láttam egy évszázadon át egy-egy alkalommal, alig van egy-két román név. Az 1700 végén és 1800-as esztendő anyakönyveiben házasságokat és születéseket kerestem s akkor láttam, hogy a görög kat. családok hetven százaléka elrománosított magyar».

A fenti sorokat Perédi György ujságíró írta a Nagyvárad c. napilap 1941 január 17-iki számában. Ne vegyék hát zokon anyországbeli gör. kat. testvéreink, ha egy református lelkész tiltakozik egy jogtalanul létesített parókia megtartása ellen. Ne csináljunk ebből felekezeti kérdést, vagy pláne sérelmet. Elég sérelem érte a református magyar községek népét akkor, amikor két román templomot kellett építeniök s a görög keleti és görög katolikus lelkészek együttesen tartott istentiszteletein hivatalos ünnepeken részt kellett venniök. A román impérium által létesített, hívek nélküli román parókiák megszünése nem felekezeti sérelem, hanem magyar nemzeti érdek. De tudomásunk szerint a legtöbb helyen ezek a lelki erődítményt alkotó parókiák önmaguktól meg is szüntek. Ha a szóbanforgó görög katolikus parókia lelkésze valóban olyan kiváló ember és annyira magyar barát, mint az a levélből kitünik, nemcsak az illető református községnek, hanem úgy a görög katolikus egyháznak, mint a magyar államnak az az érdeke, hogy egy olyan vezető tisztségre méltóztassék, vagy egy olyan nagy román gyülekezet élére állíttassék, amelyben tehetségét hivei és egyháza javára, hazánk s népeink békés boldogulására gyümölcsöztetheti.

| ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ | HIREK | ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ |

A lelkészválasztás mai rendjének nagyon sürgős megváltoztatására kívánja a figyelmet ráterelni dr. Tasnádi Nagy András a Református Élet hasábjain. Két megoldást is ajánl. Az egyházközségek választási jogát arra az esetre kell szorítani, ha a választás egyhangulag történik. Ha ez nem sikerül, az egyházkerület e célra szervezett bizottsága küldene az egyértelmű elhatározásra képtelen egyházközségbe lekipásztort. A másik megoldás szerint a lekipásztort ne a gyülekezet, hanem a presbitérium válassza.

A cím és rangkórságot törvényesen terjesztő miniszteri rendeletet bírál Máthé Elek a Református Életben. Az állítólagos belügyminiszteri rendeletet «a rangok és címek anyakönyvi bejegyzésére vonatkozó szabályok módosítása és kiegészítése tárgyában» tudomás és miheztartás végett a püspöki kar tagjai közölték volna

papjaikkal. A címek és rangok helyes bejegyzésének törvényes sorrendjét a rendelet következő névszörnyetege szemlélteti: Özv. dr. vitéz báró barátosi és pákái Veress Károlyné dr. nemes hidegkuti Kovách-Tárnoky Ilona. — Kiváncsi vagyok a címek körüli vitában, melyik szellem lesz a győztes: az anyaországbeli, vagy az erdélyi? Egyelőre azt látom, hogy mindenki lázasan keresi kutyabőreit s az eddig polgári egyszerűségökben ösmert nevek előtt egymásután jelennek meg bizonyítékai annak, hogy minket, erdélyieket se a golya költött. Ha már méltóságos főtanácsos nem lehet valaki (vagy a valóságos főtanácsosi ranggal nagyméltóságú jár, esetleg kegyelmes? — igazán nem tudom), legalább született nemes mivoltának igazolását tartja feltétlenül szükségesnek, aki csak teheti: alsó és felsőszamárdi Senki Pál. A napokban egy falusi korcsmáros szidta előttem a magyarországi cimkórságot, közben néhány vendég érdeklődött felesége: a «nagyságos» asszony hogyléte felől. Szegény korcsmáros nem vette észre bírálatának jogosulatlanságát. Vajjon az erdélyi szellem tud-e különbséget az alsó vagy felsőszamárdi és a kegyelmes vagy félkegyelmű között.

Lelkészi szolgálati napló vezetésére kötelezte el a tiszántuli egyházkerület valamennyi lelkipásztorát. A napló rovatcimei a következők: 1. Hó és nap. 2. Istentiszteleti szolgálatok (textusokkal és lectiókkal). 3. Egyházigazgatás. 4. Pásztori misszió. 5. Gyülekezeti misszió. 6. Vallástanítás. 7. Társadalmi és közéleti tevékenység. 8. Bibliatanulmány. 9. Tudományos, irodalmi foglalkozás. 10. Egyéb elfoglaltatás, megjegyzések. E rovatok kitöltésére *D. Dr. Révész Imre* püspök a Debreceni Protestáns Lapban részletes utasítást ad.

Romániában a görögkeleti egyház feje bemutatta Antonescu-nak az ortodox egyház újjászervezésének tervzetét. A papi pályára jelentkezőket ezután csak szigorú vizsga után veszik fel. Teológiai tanulmányai elvégzése után mindenki legalább egy évet kolostorban tartozik tölteni. A püspökké való kinevezést is megszigorítják.

Nyitott templomok Németországban. Egy német történettudós kimutatta, hogy Németországban a protestáns templomokat nappalra a racionalizmus hatása alatt zárták be a múlt század elején, de voltak helyek, ahol még a múlt század közepén is nyitva voltak a templomok. Ujabban mind nagyobb méreteket ölt az a mozgalom, amely a templomok nyitvatartását kéri. Ajánlják, hogy bibliákat, énekeskönyveket, építő füzeteket tegyenek ki a padokra. Van olyan berlini gyülekezet, amelynek tagjai önként elvállaták a templom nappali felügyeletét. Egyes lapok tiltakoznak az ellen, hogy ez katolikus szokás lenne, mert a protestáns csendes percekre megy a templomba és nem a római egyház hite szerint testileg is jelenlevő Krisztus imadására.

Spanyolországban az evangéliumi keresztyének helyzete nehéz. A helyükről elmozdított lelkészek közül minden közbenjárás ellenére eddig csak hetet engedtek vissza a gyülekezetébe.

A római kongregáció teljes gyűlésen foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a polgári hatóságok parancsára elvehető-e azoknak az embereknek az élete, akik valamilyen testi vagy lelki hiányosság folytán a társadalomnak csupán terhet jelentenek. A kongregáció a természeti és isteni jogra hivatkozva a polgári hatóságnak ezt a jogát megtagadta. Elhatározásukkal a pápa is egyetért.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

A félreértések elkerülése végett szükségesnek tartom közölni, hogy az »Egyházkerületünk sorsa« című cikket nem szerkesztőségünk belfagya írta. A cikk szeríntünk is téves következtetéseket lüz az Országos Zsinatnak kerületünk sorsa feletti döntéséhez. Az egyesítésről szóló törvénycikk hivatalos szövege a Lelkészegyesület 1940. december 21-iki számában (194—195 oldal) található, mely minden lelkészi hivatalnak megküldetett. Remélem, hogy aki a törvénycikket figyelmesen átolvasta, azt a cikk fejtegetései nem fognak megzavarni s csak azt fogja látni benne, amit szerkesztőségünk is látott benne, amikor közreadta: tiszteletreméltó véleményt kerületünk fenntartásának szükségességéről. Hiszen egyházkerületünk közgyűlésének is ez volt a véleménye. Sőt — ami a Tiszántúli Kerület felosztását illeti — magának D. Dr. Révész Imre püspök urnak is, habár csak a jövendőben is.

M. K. Jó volna, ha a román egyházak nemzeti aktivitását ismertetnének lapunk hasábjain.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

79—1941. KÖRLEVÉL. *Valamennyi Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* A román megszállás ideje alatt az illetékes közigazgatási hatóságok az egyes községek vármegyei beosztását megváltoztatták és összezavarták. Ezért felhívom a Nt. esperesi és lelkészi hivatalokat, hogy ha a magyar közigazgatási hatóságok az egyes egyházközségek vármegyei beosztását újra rendeznék, — e változást szíveskedjenek a püspöki hivatalnak a legsürgősebben jelenteni. Nagyvárad, 1941 január hó 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok s. k. püspök.

—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1939—40. tanévről szóló statisztikai kimutatás még mindég nem érkezett be a következő iskoláktól: Bors Hegyközszáldobágy, Hegyközujlak, Nyüved-Kügypusztá, Pusztajlak

Érbogyoszló, Margitta, Biharvajda, Domahida, Batiz, Kisbábony, Mikola, Kőszegremete, Pettyén, Szatmárpálfalva, Sárközujlak, Dobrácsapáti, Szinerváralja, Apahegy, Turterebes.

Azonnal küldjék be a jelentést, akkor is, ha már egyszer beküldték. Nagyvárad, 1941. jan. 9. Atyafiságos szeretettel Sulyok s. k. püspök.

A II. o. vallástani tankönyv megjelent. Az eddig beérkezett megrendeléseket utánvétellel kiküldtük. Kérjük a címzetteket, hogy a küldeményt kézbesítéskor váltsák ki, főlegesen levelezések elkerülése végett. *Tankönyvkiadó bizottság.*

Pályázat a berendi református egyház előkönyörgői kántortanítói állásra. *Javadalom.* 1. Lakás, mely áll két padlózott szoba, egy betonozott előszoba, konyha, kamarából. Megfelelő melléképületekkel, u. m. szarvasmarha és sertésistállóval. 2. Szántóföld, 12, azaz tizenkét hold (ezernégyszögölével) melynek adóját a tanító fizeti. 3. Új és ócska temető haszna (az egész 1600 □-öl). 4. Kenderföld, 300, azaz háromszáz négyszögöl. 5. Legeltetési jog 6, azaz hat szarvasmarhára. 6. Házikert, 400, azaz négyszáz négyszögöl. 7. Tüzifa. 8. azaz nyolc köbméter beszállítva. 9. Tengeri szemesen 8, azaz nyolc mázsa. 10. Kézpénz 300, azaz háromszáz korona. 11. Tandíj az ismétlősök oktatásáért. 12. Stóla egyházkerületileg megállapítva, szabályzat szerint. 13. Állami illetmény, melyért az egyház nem szavatol. *Kötelesség:* I—VII. o. vegyes iskola vezetése az összes előkönyörgői és kántori teendők végzése s végül a belmissziói munkákban segédkezés. Pályázhatnak oklevéllel bíró férfi tanítók, katonai szolgálattal bírók előnyben részesülnek. Szabályszerűen felszerelt pályázatok: Szatmárudvari, Szatmármegye (vasuti állomás helyben) ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 3 hét. *Presbyterium.*

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

N. T. REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATALNAK

Nagyvárad-Velence Kertész u. 12.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Makkai Sándor:

Magyar nevelés — magyar műveltség.*)

Legszükségesebb a válságok és átalakulások idején munkánk gyökérvkérdéseit tisztázni és életünk és munkánk szervezetét a maga összefüggésében látni. Nem pusztán itt-ott felmerülő kérdéseket, eszméltetéseket, hanem az élet, így a nevelés kérdéseinek az egységes rendszerét.

Makkai Sándor könyve elolvasása után a részletkérdések bennünk elrendeződnek az élet és hivatás tengelye körül. A nemzeti megújulásról szóló bevezetés után a könyv kétrészre oszlik. Az I. rész a nevelői gondolkozás útját, a II. rész nemzeti műveltségünk alapgondolatait tárgyalja. Nem ismeri az a Makkai könyvét, aki száraz történeti felsorolásnak gondolná az első történeti részt. Benne izzik egy tudós lélek tusakodásának históriája is és maivá válik a régi kérdés, vagy háttérrel kap a most felbukkanónak látszó. A nevelő hatalom kérdésénél a módszer a kísérlet (pszichologia) jelentőségét lemérve, a *személyiség* (nevelőé és növendéké)-hez jut el. A pedagógiai individualizmust meghaladta az idő: a társadalom szerepel ismét, mint döntő tényező. A társadalom kérdésének kritikai tisztázása után a nemzet kérdésénél időzik. A nevelő munka kérdésénél az elméleti szervezés címek alatt a régi és új nevelés lényegére vonatkozó kérdések tárulnak elénk, hogy végül is kulturpolitikához vezessen. Így nevelő hatalom a nemzet, a nevelői munka, amelyet végez az egész nemzeti társadalmat felölelő *kulturpolitika*.

Továbbmenve kiemelkedik a kérdés: milyen viszonyban kell lennie a nemzeti társadalomnak az iskolába szervezett nevelési rendszerrel? És felel rá az iskola címe az új parancsok szempontja alatt. «Az iskola helyesen fogva föl, maga «miniatűr társadalom», a nemzeti élet begyakorlásának színtere és műhelye. Ennek az iskolának

*) Bp. 1937. II. kiadás, 252 old. Ára 2.60 P. Megrendelhető a Királyhágómelléki egyházkerület iratterjesztése útján is.

három, szervesen egymásba illeszkedő feladatot kell megoldania: 1. hogy a világot, mint a természet, történelem és lélek tényeinek rendszerét megismertesse; 2. az ifjúságban az erkölcsi jellemet kifejlessze; 3. hogy a felnövő nemzedéket öntudatos tényezőként nevelje bele a nemzeti közösség életébe. De az iskola szerepét csak akkor tudja betölteni, ha mindhárom feladata azonos nevelői meggyőződésből nő ki. Az oktatást az életcél öntudatosításának nézi, melyet nemcsak értelmével, hanem egész lényével egész élete számára sajátít el a gyermek. Így megszűnik az ősi ellentét és ingadozás a nevelés és oktatás között. Ennek az új parancsnak a szellemében az iskola eszménye az, hogy keresztyén nemzeti társadalmat alakítson ki a szó evangéliumi értelmében.

A «nevelő» kérdésénél önmagunk titkos kamarájába vonulunk vissza, hogy a következő, az ifjúságról szóló részt annál nagyobb lélekkel vizsgálhassuk.

A nemzeti műveltségünk alapvonalai c. II. részben a műveltség értelme, a művelt ember, nemzeti műveltségünk értéke, szervezése, örökhatárai és őstalaja magyar véglete és európai magyarság.

Fejezetekbe tagolja 22 címbe foglalt anyagát.

Két éve, hogy az enyedvidéki tanítói kör e könyv tanulmányozásában szerzett új erőt. Én hiszem, hogy neveléssel foglalkozó testületeinknek éppenúgy, mint tagjainak áldás lesz, ha az író látásait személyére és munkájára nézve megismeri.

M. K.

Lelkészerterkezlet.

A bihari egyházmegye lelkeszi kara 1941 január 23-án Vadai Béla esperes elnökle mellett Nagyváradon értekezletet tartott, amelyen a kebelbeli lelkipásztorok csaknem teljes számban résztvettek. A tárgysorozaton több kisebb jelentőségű ügy megbeszélésén kívül a konvent által küldött jövedelembevallási ívek kitöltése s ezzel kapcsolatosan a lelkeszi államsegélyek ügye és a nyugdíjintézet kérdései szerepeltek, továbbá az Országos Református Jóléti Társaság szervezetének és munkájának ismertetése. Előbbi tárgykört espereselnök felkérésére nagy részletességgel Vargha László egyhker. számvevő ismertette, az ORJO munkájáról pedig a meghívott Zádovszky László ORJO titkár akadályoztatása miatt Orth Imre számolt be. Értekezlet megállapodott, hogy a bevallási íveket az utasítás szerint a jelenlegi árak figyelembevételével tölti ki, de kéri a főhatóságot, hogy a végleges jövedelemmegállapításnál vegye tekintetbe, hogy az 1940-ik rendkívüli értékadatai önmagukban egy hosszabb időre szóló kivetés alapjául nem szolgálhatnak. — Örömmel vette tudomásul értekezlet az ORJO kiküldötteknek egyházmegyénk több községében elért szép eredményét. Befejezésül Vadai Béla esperes örömmel állapította meg, hogy egyházmegyénk minden lelkesze csatlakozott az ORLE-hoz

Tanítóköri értekezetlet.

Az Érmelléki Református Tanítóegyesület «Ottományi Köre» 1941 január 16-án Albison tartotta meg a boldog felszabadulás óta első értekezletét. Az értekezleten a szomszéd tanítói körök is szép számban képviseltették magukat, sőt az anyaországból is volt az értekezletnek vendége.

Silye Gyula az I—II. osztályban a télről, Katona Jenő az V—IV. osztályban a magyar történelemtől tanított.

Tanítás után Kemecser György köri elnök meleg szavakkal üdvözölte a tagokat és a vendégeket; vázolta azt a honmentő és apostoli munkát, melyet a felekezeti tanitóság a román megszállás alatt végzett.

Szomoruan állapította meg köri értekezlet a felekezeti tanitóság mellőzését az erdélyrészi képviselők behívásánál. Pedig Vásárhelyi János püspök szerint is a templom és az iskola mentette át a mai jobb időkre a magyarságot. Az iskolát pedig a felekezeti tanító önzetlensége tartotta fenn s mentette meg az összeomlástól.

Az erdélyrészi tanfelügyelet szervezése alkalmával az erdélyi reformátusság — számarányához viszonyítva — mellőzésben részesült; Köri értekezlet ajánlja egyesületnek, szerkessze meg az Érmelléki Református Egyházmegye tanitósága külön a maga emlékkönyvét, belefoglalva abba az egyesület küzdelmeit is.

Kéri értekezlet az ORTE elnökségét, tegyen lépéseket illetékes helyen, hogy az arcképes igazolványok kiállításánál a felekezeti tanítók az állami tanítók kedvezményében részesülhessenek.

Javasolja értekezlet egy. közgyűlésnek, intézzen felterjesztést a felekezeti nyugdíjintézet elnökséghez, 1940 szept. 1-től függessze fel a járulékok befizetését a nyugdíjügy végleges rendezéséig. — Javasolja értekezlet a közgyűlésnek, hogy az egyesület részére egy írógépet szerezzen be.

Kimondja értekezlet, hogy a megyei tanítói egyesület 1941 január 29-én, Székelyhidon tartja meg évi rendes közgyűlését. Erre a közgyűlésre behívandók: Bagamér, Álmosd, Kokad, és Nagyléta tanítótanárságai is.

Mile Ferenc nyugalmazott debreceni kartárs ismertette az anyaországbeli egyesületi életet és felügyeleti rendszert.

Az esteli órákban a Saja Sándor vezetése alatt álló albisi önművelésre alakult Kaszinóban kulturest volt, amelyen elnök bevezetése után az előadói szerepet Tóth Zsigmond töltötte be, általános tetszéssel fejtegetve a kulturember és kulturélet mai feladatait.

Jakab Lajos,
köri ért. jegyző.

A Püspöki Hivatal Munkájából

Iratlerjesztésünk háromnegyedévi munkája

1940 április hó 22-én vette át a Belmissziói Ügyosztály az Iratlerjesztési Osztály vezetését. Április 22 már a belmissziói munkaév végét jelenti rendes körülmények között is, amely után a legtöbb gyülekezetben »nyári holtsezson« következik. Az elmúlt időszak azonban más tekintetben is kedvezőtlen volt az iratlerjesztés szempontjából. Állandó remegés, mozgósítási izgalom, katonai összpontosítás szenvedései, a román uralom megszámlált napjainak túlfűtött léghőre — és ehez hasonlók vették körül híveinket és lelkipásztorainkat egyaránt. A bécsi döntés meghozta számunkra a várva-várt felszabadulást. De nem hozta meg hatvan gyülekezetünk számára, amelyek pedig az iratlerjesztés szempontjából is a legértékesebb gyülekezetek közé tartoztak. A gyászos emlékezetű trianoni határ eltűnésével iratlerjesztésünk valamennyi magyarországi gyülekezetébe eljuttatta árjegyzékét, sajtótermékeink egy-egy mutatószámát. Az eredmény azonban korántsem volt olyan, hogy az csak részben is pótolhatta volna az elvesztett gyülekezetek szokásos megrendeléseit.

Hogyha ezeket a körülményeket figyelembe vesszük és úgy tekintjük át iratlerjesztésünk nyolc havi és nyolc napi munkáját, akkor emberi mértékkel mérve, meg lehetünk az eredménnyel elégedve. De hadd beszéljenek a számok.

1940 április 22-től 1940 december hó 31-ig terjedő forgalom:

	Bizományba kiküldött árú	Azonnal fizetett árú	Összesen
Iratlerjesztés	224.372 lei	25.100 lei	259.472 lei
Zsoltár vallkv.	157.618 „	96.529 „	254.174 „
Közig. nyomtatvány.....	27.030 „	12.555 „	39.585 „
Tanszer	21.762.80	7.242.60	29.005.40
Iskolai nyomtatvány ...	3.278 lei	1.599.50	4.877.50
	434.060.80	153.026.10	587.086.90
		Visszárú: 17.325 lei	
			569.661.90

(Folyt. köv.)

HIREK

Harminc Pengőt ajánlok fel annak, aki megírja, hogy hol és mikor kötött házasságot (1843—1852) *Fekete Ferenc* gubás mester, aki született *Tasnádon*, Szilágymegye, 1827 október 19-én *Nagy Eszterrel*, akinek születési helyét és idejét is kérem s aki *meghalt Margittán* Biharmegye, 1860 szeptember 27-én 27 éves korában. A hiteles okiratok kiállítását külön díjazom. — *Fekete Lajos* gyógyszerész Budapest, XII kerület Nagyenyed-uca 11 szám II. 1.

Hosszúlejárata beruházási kölcsönök. Egerháry Lajos ORJO igazgató egyházkerületünk vezetőit egy cikk keretében hívta fel a kormány 50 millió

pengő értékű mezőgazdasági kölcsön akciójára. Cikkét a Református Jövőben adjuk közre s kérjük az érdekelt vezetőket, kísérjék figyelemmel az erre vonatkozó híreket a napilapokban is, hogy híveiket kellő időben tájékoztathassák.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

320—1941. II. sz. KÖRRENDELET. A «Horthy Miklós Ösztöndíj Alap»-ból a folyó 1940—41. tanévre megüresedett 200, 360 és 600 pengős évi összegű ösztöndíjakra a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úr 33.576—1941. szám alatt pályázatot hirdetett. Előbbire a középiskolák felső négy osztályába, továbbá a gazdasági irányú középiskolákba stb. járó tanulóknak, utóbbiakra főiskolai, egyetemi hallgatóknak, illetve az egyetemeken tudományos szolgálatot teljesítő diákoknak, valamint gyakornokok pályázhatnak. Pályázati határidő 1941. február hó 15. Bővebb felvilágosítással készségesen szolgál az érdeklődőknek hivatalom. Nagyvárad, 1941. január 28. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* püspök s. k.

102—1941—II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbéli iskolai hatóságnak.* 7688 a)—1940. sz. körrendeletemben (Hiv. Lap dec. 20., 527. old.) felhívtam az iskolafenntartó egyházközségeket, hogy haladéktalanul jelentsék be, ha az 1918. nov 1—1940 szept. 6-ig terjedő időben valamelyik tanítójuk nyugalomba vonult, vagy meghalt. A jelentések erre a körrendeletre olyan hiányosan érkeztek be (12 drb.), hogy az bizonyára nem fedi a tényleges helyzetet. Újból felhívom tehát a fentemlített csoportba tartozó egyházközségeket, hogy küldjék be a kért jelentést legkésőbb február hó 15-ig, mert a felterjesztéssel ezen a határidőn túl nem várok s az ebből származó esetleges hátrányokért a mulasztókat teszem felelőssé. Nagyvárad, 1941. január 24. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* s. k. püspök.

141—1941—I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbéli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* Szeretettel közlöm Lelkésztestvéreimmel, hogy vitéz Huszár Endre esperes úr átvette a m. kir. kolozsvári IX. honvédhadtest protestáns lelkészi hivatalának megszervezését és vezetését, melynek joghatósága alá tartoznak az egyházkerületünk területén szolgálatot teljesítő protestáns vallású tényleges katonák és ezeknek közvetlen hozzátartozói — Máramarosvármegye és a nagyszalontai járás kivételével. Felhívom a Lelkészi hivatalokat a nevezett területek kivételével, hogy a végzett katonai esketésről, keresztelezésről és temetésről bélyegtelen anyakönyvi kivonattal a katonai protestáns esperesi hivatalt (Kolozsvár, IX. honvédhadtest parancsnokság) értesíteni szíveskedjenek.

Ugyancsak ide forduljanak közvetlenül mindazon lelkészi hivatalok, melyek területén nagyobb számú helyőrség tartózkodik, a katonák lelki gondozásának intenzívebb felkarolása érdekében. Azok a lelkészek, akik a katonák nagy létszáma miatt külön katonai isten-

tiszteletet tartanak, sziveskedjenek nyilvántartani, hogy mikor és ki végezte az istentiszteletet. Mi volt a textus és hányan vettek részt. Nagyvárad, 1941 január 23. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* sk. püspök.

251—1941—II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A nagyméltóságú M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr 53.117—1941. V. ü. o. számú rendeletével egybehangzóan a népiskolai tanítóságnak a petróleum fogyasztásának szabályozásánál szükségessé vált közigazgatási ténykedésben kívánt részvételéhez hozzájárulok. A miniszter úr azonban arról értesült, hogy egyes helyeken a petróleumjegyek lebélyegzése és kiosztása alkalmával, tehát havonként foglalkoztatják a tanítókat s ezen a címen a tanítás havonta 3 napon szünetel. Minthogy ez nyilvánvaló félreértésen alapul, közlöm, hogy a közigazgatási munkában való közreműködés ellen, amennyiben ez a tanítók népiskolai munkáját nem érinti s méltányos díjazással jár, nem teszek észrevételt, a tanítás szüneteltetéséhez azonban nem járulhatok hozzá. Nagyvárad, 1941 január 22. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k. püspök.

328—1941—II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A tanfelügyelőség minden tanítónak kérdőlapot küldött ki két példányban azzal, hogy azt záros határidőn belül (febr. 2-ig) utasítás szerint kitöltve adják be. Ezen kérdőlap 36. rovatába az agrárföldekkel is beletartoznak. Ebbe a rovatba be kell vezetni a tanítói fizetéshez tartozó agrárföldek pontos mennyiségét, azok művelési ágát (szántó, rét, legelő stb.), valamint azt a körülményt, hogy az agrárföld telekkönyvileg az Egyház nevében áll-e, vagy — s ez a leggyakoribb eset, — hogy telekkönyvileg nem adták át az egyháznak. Nagyvárad, 1941 január 27. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k. püspök.

392—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Az Egyetemes Konvent 826—1941. sz. leírata alapján felhívom a főhatóságom alatt álló tanszemélyzetet, hogy a népszámlálásnál való igénybevétel tárgyában alkalmazkodjék a VKM. 53528—1941. V. ü. sz. rendeletéhez (Hivatalos Közlöny 1941 január 15. 2. szám.) Nagyvárad, 1941 január 30. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k. püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

N. T. REFORMÁTUS LELKÉSI HIVATALNAK

Nagyvárad-Velence Kertész u. 12.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Felelősszerkesztő és kiadó:
BALAJTHY JENŐ

Megbűnhödtük a jövődöt?

Van a nemzeti imádságunkban egy mondat, melyet az elragadtatás szent hevületében teljes meggyőződéssel szoktunk énekelni, noha a józan valóság mérlegére téve csak mint költői tulzás állhat meg, az Isteni igazság mértéke előtt, pedig semmiképpen meg nem állhat. Távol áll tőlem, hogy ezt a mondatot a dogmatikai szörszálhasogatások tárgyává tegyem, csak éppen megkivánom jegyezni hogy amikor 22 esztendei némaság, vagy csak zárt ajtók mögött lopottan énekelt fohászok után, most felszabadultan és boldog önfeladtsággal teszünk vallást az Ur színe előtt és hangos szóval, büszkén dobogó szívvel énekeljük a himnuszot, a hangsúlyt ne pont erre az egy mondatra tegyük. Annak dacára, hogy éppen az elmúlt huszonnégy esztendő súlyos megpróbáltatásai és meghurcolásai talán inkább, mint valaha s inkább mint bárkinek is, nekünk indokoltá tenné ezt a hangsúlyt. Mert bármennyit is szenvedtünk s bármennyire is vágyunk bőségesebb és boldogabb jövődöt után, melyért úgy érezzük, hogy már megbűnhödtünk, megszenvedtünk, melyet úgy érezzük, hogy jogosan megérdemeltük: az igazság az, hogy senki még a multját sem bűnhődheti meg, nemhogy a boldogabb jövődöt jogosan kiérdemelhetné. Isten kegyelme bocsátja meg a multat s Isten kegyelme ad jövődöt. Aminthogy a kisebbségi sors ezer veszedelme, megpróbáltatása és szenvedése között is nem a magunk ereje és kiválósága, hanem az ő kegyelme tartott meg.

Sajnos ez a »megbűnhödtük mi már a jövődöt« szellem kezd uralkodóvá válni a hazatért magyarság között. Még pedig nem is annyira eszmei sikon, hanem a leggyakorlatibb vonatkozásokban. Gondoljunk csak arra a szörnyű tülekedésre, melynek alatt és fent tanui lehettünk a hazatérés boldog örömének mámoros perceit követőleg. Senki se értsen félre: nem azt mondom, hogy a minden téren elnyomott és megnyomorított, állásából kidobott kisebbségi magyarságnak nincs joga az állami állásokhoz, a jobb sorshoz, a nagyobb kenyérhez, hiszen sok testvérünk számára igazán az utolsó

órában érkezett a segítség. Az éhes ember pedig nem válogatós, ha alkalma van éhségét csillapítani. Mi pedig már nagyon éhesek voltunk — a jelek szerint nemcsak kenyérre, hanem cimre, rangra és hatalomra is. Hála legyen az Istennek, hogy a magyar állam ezekben a rettenetesen sulyos időkben, amikor nemcsak az erdélyi magyarság létéről, hanem talán az egész magyar nemzet életéről van szó, olyan gyorsan és aránylag simán tudott állást adni, kenyeret biztosítani, igazságot szolgáltatni ezreknek és tizezreknek. Lehet ezt úgy is felfogni, hogy kötelessége volt, aminthogy az édesanyákra is rá lehet fogni, hogy kötelességből táplálja gyermekét, én mégis azt mondanám, hogy ezt is, am azt is a szeretet indítja övének táplálására, megtartására.

S ennek a szeretetnek a megcsufolása minden türelmetlenség és elégedetlenség, mely sok hazatért magyart elfog, ha a magának kiszemelt állást meg nem kapja, ha véglegesítése késik, vagy a nagy nemzeti közösség érdekében kicsi egyéni érdekeit korlátoznia kell, s a reá felvirradt szabadságban egyéni szabadságjogainak eddig nem tapasztalt korlátozását tapasztalja.

Az élethez mindenkinek joga van, s hisszük, hogy a hazának minden gyermeke boldogulni fog. De 22 esztendő mulasztásait nem lehet s különösen ma egy felfordult véres világ közepette nem lehet máról-holnapra pótolni. S a szenvedésünk nem lehet jogcim arra, hogy a nemzetünkre ma mért próbák elhordozásában ki ne vegyük részünket, az hogy 22 esztendeig kitartottunk, nem jogosít fel arra, hogy a megérdemelt nyugalom párnáira feküdjünk s a további küzdelmekben részt ne vegyünk.

Amennyire igaz az, hogy a román uralom alatt nem volt sem pénzünk, sem lehetőségünk, hogy gyermekeinket iskolázzuk s az állások betöltésénél a mi alacsonyabb képesítésünket az anyaországbeliek kétségkívül magasabb képesítésével és szaktudásával szemben is előnyben kell részesíteni ott, ahol a szaktudás elsajátítására utólagosan is alkalom kínálkozik; éppen olyan igaz az is, hogy az átélt szenvedések senkit sem jogosítanak arra, hogy képesítését és tudását meghaladó feladatra méltóztassék.

Sokan ma úgy hánytorgatják a román uralom alatt elszenvedett sérelmeiket, mint ahogy egykor Róma veteránjai mutogatták sebeiket: s pénzzé, kenyérré, állásá, jó pozícióvá akarják átváltani tényleges, vagy csak vélt mártíriumokat! Egy magasrangu pénzügyi tisztviselő mondotta volt, hogy alig várja, hogy küldetése megszűnjön s visszamehessen az anyaországba, mert már halálosan unja és utálja, hogy itt adófizetés helyett mindenki adóelengedést kér s mindenki elszenvedett erkölcsi és anyagi kárait akarja a magyar

állammal megtérített, holott az államnak ma inkább, mint valaha szüksége van minden polgárának adófillérére. Ennek a tisztviselőnek nincsen igaza, ha egyenként vizsgáljuk meg sok sok magyar ember sérelmét és mégis igaza van, ha arra gondolunk, hogy az egyik közeli faluban nyílt gyűlésen jelentették ki az atyafiak: »eleget fizettünk már a románnak, tán csak nem fog már meg a magyar állam az adóval nyomorítani, hiszen már magyarok vagyunk!« »Eleget nyomorogtam — halottam egy városi embertől — most már tartson el az állam.« Egy másik pedig — és hányan vannak ilyenek — úgy értelmezte a zsidó törvényt, illetőleg így magyarázta meg a komájának: Tudod eddig a zsidók éltek dologtalanul a magyarság zsirjából s fölőzték a tejfelt, ezentul rájuk fog a rud járni s nekünk nem kell dolgozni!« Aki így gondolkozik, az természetesen már a jövődőt is megbűnhődötték táborába tartozik. De ha ezeknek száma és szelleme megsokasodik, akkor népünk, nemhogy a jövődőt nem bűnhődte meg, de sőt ezt a multak szenvedéseit hánytorgató, a jelen nehézségeit és terheit hordozni nem akaró, elégedetlen, mindent az államtól ingyen elváró nemzedéket fogja keservesen megbűnhődni.

Orth Imre.

Ave Caesar, morituri te salutant.

Ha valaki nem tudná, így üdvözölték Rómában a porondra lépő bajvivók a mindenható uralkodót. Üdvözlégy Cézár, mi halálba megyünk, de azért éltetünk. Mint minden sántító hasonlat, csak részben jellemzi a Királyhágómelléki egyházkerület sorsát, de önkéntelenül eszembe jut, ha ennek a szervezetnek a céltalan feláldozására gondolok.

A Királyhágómelléki egyházkerület megszüntetése a hivatalos nyelvben úgy szerepel, hogy a trianoni határok megszüntével a kerület jogilag megszűnt, alkatrészei visszatérnek a Tiszántúli egyházkerületbe, ahonnan kiszakadtak s csupán a függő kérdések rendezésére működik még a régi szervezet, meddig, nem állapítható meg világosan, de úgy látszik 1942 január 1-ig.

Mikor a keletmagyarországi részek elszakadtak Magyarországtól, azon egyházmegyék számára, melyek így püspük nélkül maradtak, beállt az új jogi helyzetbe való beilleszkedés szükségessége. Hogyan vajudott a kérdés megoldása éveken keresztül, az most nem tartozik ide, akármilyen álláspontra helyezkedünk is, a romániai református egyház zsinatján alkotott I. törvénycikk a Királyhágómelléki egyházkerületet elismerte s ha az egész törvénycikket nem is, de a Királyhágómelléki egyházkerület elismerését romániai országos törvény szentesítette, tehát a Királyhágómelléki egyházkerület közjogi és egyházjogi szempontból törvényesen megalakult egyházkerület volt.

A visszatérésnél épen a trianoni szerződés közjogi értelmezése, de a józan ész szerint is, minden törvényes intézkedés érvényben marad mindaddig, míg azt törvényesen meg nem változtatják. Minden ellenkező elképzelés teljes fejetlenségre vezet. Véleményem szerint a Királyhágómelléki egyházkerület fennmaradásához jogi szempontból semmi kétség sem férhet. A trianoni Magyarország zsinatja nem hozhatott törvényeket a Királyhágómelléki egyházkerület számára, tehát az új egyházi törvény a visszacsatolt területen csak akkor léphet életbe, ha ezt egy olyan zsinat mondja ki, amelyiken a visszacsatolt egyházkerületek is képviselve vannak. *Változás pedig a kerületek beosztásában csak az egyházkerület indokolt előterjesztésére, esetleg a zsinat kezdeményezésére az érdekelt egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések meghallgatásával és zsinati határozattal történhetik.*

Ha tehát a magyarországi református egyház zsinata úgy látta jónak, hogy a Királyhágómelléki egyházkerületet meg kell szüntetni, ezt a talán hosszadalmasabb, de jogilag kifogástalan utat kellett volna követni.

Ez a jogi szempont. De van célszerűségi szempont is. Talán ez tette szükségessé a Királyhágómelléki egyházkerület megszüntetését erőszakolt jogi fejtegetéssel, de a közérdeknek megfelelően? Talán a Királyhágómelléki egyházkerület egészségtelen kényszer-szervezet volt s örülhetünk, hogy megszűnt?

Nem szükséges itt védbeszédet tartanom a Királyhágómelléki egyházkerület mellett. Tanúbizonyságot tesznek mellette, egészséges fejlődőképessége mellett azok az intézmények, amelyeket valósággal semmiből teremtett meg. Nyugdíjintézetét, iratterjesztését, tankönyvkiadását említem meg. Az kétségtelen, hogy püspöki hivatala magyarországi szemmel nézve, túlméretezett volt, de a romániai viszonyok mellett nem volt benne nélkülözhető ember. Ezen nagyon könnyű lett volna segíteni. Csak egy kissé utána kellett volna járni a hivatalosoknak, hogy az érdemeket szerzett tisztviselőket a kínálkozó alkalmak felhasználásával elhelyezhessék, mint ahogy p. o. az Erdélyi egyházkerület tanügyi előadójából tankerületi főigazgató lett.

Legalább is azt várta volna a tárgyilagos szemlélő, hogy maga az egyházkerületi közgyűlés tiltakozni fog a megszüntetés ellen. Vagy adjuk még lejjebb. Tudjuk azt, hogy egyházkerületi közgyűlésünkön két párt volt, egyik a megszüntetés mellett, másik ellene. Azt vártuk volna, hogy a kérdés körül nagyszabású, mélyreható vita fog kifejlődni. S mi történt? Az egyházkerületi közgyűlés két egymással homlokegyenest ellenkező javaslatot néma fejbőlintással, vita nélkül fogadott el: egyik lényegében a megszűnés föltétlen elismerése, a másik erőtlen próbálkozás a megszűnés elodázására és ezzel elhárítására.

Megtörtént tehát a Királyhágómelléki egyházkerület bekebelezése az anélkül is feldarabolásra megérett Tiszántúli egyházkerületbe. Ez utóbbi állítás nem lehet kétséges, ebben minden tényező egyetért. Csak, úgylátszik, nem mer senkisérem erélyes kézzel hozzányulni. Ha tényleg látják mindazt a hátrányt, ami az egyházkerület túlméretezett voltából származik, meg kellett volna ragadni az or-

voslás kínálkozó alkalmát, kiegészíteni a Királyhágómelléki egyházkerület csonka egyházmegyéit, nem pedig az orvoslást a betegség fokozásával bizonytalan időre elhalasztani.

S a célszerűségi szempontokhoz még egyet hozzá kell tennem. Fog-e sikerülni, vagy nem, az, hogy a Tiszántúli egyházkerületből kettő, esetleg három egyházkerületet alkossanak, a jövő titka. De miért kell erőnek erejével csökkenteni a református egyházkerületek már meglevő számát, mikor katolikus testvéreinknek ilyesmi eszükbe sem jutna. Esztergom, Eger, Kalocsa, Győr, Veszprém, Pécs, Székesfehérvár, Csanád (Szeged), Nagyváradon kettő, Szatmárnémeti, Kassa, Rozsnyó, Ungvár, Hajdúdorog, Szamosújvár, Erdély — 17 püspökség öttel szemben! És nem is tudom, hogy nem felejtettem-e ki közülök valamit. Lehet, hogy a lélekszámok szerint nincs benne aránytalanság, de aránytalanság van benne területileg, s aránytalanság van benne a magyarság szempontjából, mert az nem lehet kétséges, hogy a református vallás a magyarok vallása. Minden, ami a református egyházi szervezetet és vallást erősíti, erősíti a magyarságot is.

Nem tudom mással megmagyarázni, mint a hazatérés örömeinek kábulatával, hogy a Királyhágómelléki egyházkerület vezetői ezt nem látték meg, nem tiltakoztak, s engedték, hogy egy elmondásra tetszetős, de lényegében romboló hatású jogi elmélet kedvéért semmivé tegyen, amit két évtizeden keresztül küzdelmesen alkottak.

S akik csinálták, csak aztán elkésve, meg ne bánják. Mert a romboláshoz elég volt két értekezés, de hány fog kelleni az újra alkotáshoz?

Világi figyelő.

Tarlózás.

A *protestáns magyar napisajtó* fájdalmas hiányát idézi a budapesti »Református Élet«. A »Magyar Nemzet« című politikai napilap ugyanis egy sajtóperből kifolyólag bejelentette, hogy a protestáns egyházak híreit a jövőben nem fogja közölni, illetőleg csak abban az esetben, ha az egyházak erre esetenként külön-külön felkérlik. A máskülönben magasnívójú ujság különös elhatározásának hosszabb cikkben megokolt előzményét ismerteti református szemszögből a »Református Élet« s megjegyzi, hogy »túlságosan kicsinynek, túlságosan gyengének néznek bennünket a »Magyar Nemzet« szerkesztői is, túlságosan kevésre becsülik protestáns olvasóik öntudatát...« A felszabadulás után a »Magyar Nemzet« mutatványszámokat küldött a mi parókiáinkra is. Lehet, hogy többen elő is fizettek rá, hiszen úgy hírszolgálatára, mint szellemére és ujságírói gárdájára a legjobb magyar ujságok egyike. Ezeknek a protestáns előfizetőknek a száma bizonyára egyenes arányban fog fogyni a »Magyar Nemzet« protestáns vonatkozású híreinek fogyásával, sőt bizonyára vannak ez ujságnak olyan római katolikus olvasói is, akik a protestánsokban nem ellenségeket, vagy idegeneket látnak, hanem testvéreket, akiknek sorsa, törekvései érdeklik őket, hiszen együtt alkotják a magyar nemzetet, melynek érdekét a »Magyar Nemzet« hasonló intézkedései egyáltalán nem szolgálják.

«Az erdélyi protestantizmus szerves erőinek megjelenése egyetemes magyar érdek» — írja dr. Incze Gábor a budapesti »Református Jövő«-ben. Mintha csak válaszolni akart volna elfogult emberek szűk látókörű intézkedéseire; így folytatja: »Ezt szolgálni és elősegíteni mindenfajta jobbérzésű magyarnak felekezeti különbség nélkül hazafias kötelessége. Ahogy türelemmel és jóindulattal nézi a magyar protestantizmus az egyetlen magyar szerzetesrendnek, a pálosoknak évszázadok mulva való újból gyökereztetését és ellengyelesedéséből visszamagyarosodni akarását, éppúgy a másik oldal is — hisszük! — magyar lelkesedéssel nézi a magyarságától soha el nem hajlott erdélyi magyar kálvinisták erőinek kibontakozását és belefoglalását az erdélyi magyar szöttesbe.»

Hogy a királyhágómelléki református püspökség a Romániába szakadt reformátusság erőinek egyik legfőbb és hathatós megőrzője és fejlesztője volt, az elvitathatatlan. Ezt az Országos Zsinat is elismerte, bár ismeretes határozatával egyúttal azt is eldöntötte, hogy hivatását már betöltötte s tovább nincs szükség reá. Serényi Gusztáv politikai hetilapja, a budapesti »Szabadság«, ezzel kapcsolatban ismételtén sikraszáll a nagyváradi református püspökség önálló létének megtartásáért. Kiküldött munkatársának tollából hosszú cikket közöl, melyben többek között ismerteti dr. Czeglédy Miklós egyházmegyei ügyésszel s egy másik református közéleti vezetővel folytatott beszélgetését. Czeglédy egyházkerületünknek nemcsak megmaradását, hanem megerősítését elsősorban magyar nemzeti szempontból tartja elengedhetetlenül szükségesnek s a püspökség óriási jelentőségét éppen a nagyváradi román püspökségek megmaradásával illusztrálja, a másik kérdezett pedig az alábbiakban fejezte be nyilatkozatát: «Nekünk, királyhágómelléki reformátusoknak az a meggyőződésünk, hogy amidőn az itteni reformátusság közóhaját illetékes helyeken kifejezésre juttatjuk, nem lehet bennünket forradalmisággal vagy engedetlenséggel vádolni. Mi reméljük, hogy a tiszántúli egyházkerület és a zsinat megtalálja a maga feladatát és hatáskörét arranézve, hogy idejében kezdeményezze a tiszántúli egyházkerület olyan megosztását, amelynek eredményeképpen a királyhágómelléki egyházkerület a célszerűség megszabta területi keretek között újra visszaállítható volna.»

Vidéki.

Az Érmelléki Református Tanítóegyesület közgyűlése.

Az Érmelléki Ref. Tanítóegyesület 1941. év január hó 29-én tartotta meg felszabadulásunk óta első közgyűlését. A közgyűlést a tanítóegyesület a Hymnusz eléneklésével kezdte meg. Tóth Zsigmond egyesületi elnök megnyitó beszédében Istennek adott hálát és mély elismerését fejezte ki Kormányzó Urunknak súlyos rabságunkból való felszabadulásunkért. Rámutatott arra, hogy az Érmelléki Ref. Tanítóegyesület nemcsak a népnevelés terén, hanem általában a kisebbségi küzdelmek egész vonalán mindég az első harc-

vonásban küzdött. Nemcsak tanügy terén végzett becsületes munkát, hanem, a sajtó — e nagyvilág hatalom — ólom katonáit is csatasorba állította. Az egyházi és tanügyi lapok hasábjain első vonalban küzdött az egyház és nemzetfenntartó eszmék diadaláért a tanitóság szellemi és anyagi színvonalának emeléséért, ezen kívül a napilapok hasábjain is bátran felemelte a jogtiprások ellen tiltakozó szavát. Szövetkezetek, gazda és olvasóköri, a belmissió különböző területei: mind-mind virágzó kibontakozást nyertek munkás tanítói kezek vezetése alatt egyházmegyénk életében. Ha hozzávesszük ehhez, hogy mindezt a munkát száraz kenyéren, nyelvtanfolyamokra, kényszermunkára, hadbiróságra, sulycs börtönre hurcolva, sokszor még a mieink által is gáncsal kísérve végezte tanitóságunk, kimondhatjuk, hogy apostoli munka volt az, melyet egyházukért, fajunkért és imádott magyar hazánkért véghez vittünk.

Egyesületünk a nehéz küzdelmekben megacélosodott erejét ennél a nagy fordulópontnál se szerelheti le. A magyar protestáns népnevelés ügyét egy pillanatra sem szabad elejtenünk, de hogy a nagy egyház és nemzetfenntartó feladatnak megfelelhessünk a magyar tanító és tanítói állás tekintélyét kell végre megillető trónjához segítenünk. Seki sem küzd annyit a közért a magyarságért, mint a néptanító, de senkinek sem mérnek ezért a honfenntartó munkáért, olyan szük-marokkal, mint a néptanítónak. Anyagigondokkal küzdő, lenézett elparlagiasodásra kárhoztatott néptanító csak elégedetlen nép tömegeket nevelhet s a bizakodás üde levegője helyett a sorvadás miazmáit leheli maga körül. A tanítói munka a legszélesebb skálájú munka ezen a világon. A tanítónak univerzális készütségű embernek kell lennie, kiforrott világnézettel kell bírnia, mert csak így felelhet meg nagy horderejű feladatának. Nem két éves tanítói egyetemet, hanem teljes egyetemi végzettséget kell adni a tanitóságnak, mert a társadalom nevelését félművelt emberekre bízni nem szabad. Szünjön meg végre a »csak egy koldus tanító« megalázó fogalma, önérzetes megmaradását biztosítani akaró nemzet nem bízhatja koldus tanítókra néptömegeinek nevelését. Csak az elmondottak valóra válása után lesz képes a néptanító megfelelni egyházfejlesztő, honmentő és nemzetfenntartó feladatának. Melegszeretettel üdvözli elnök mindenek előtt azokat az anyaországi tagokat, akik most kapcsolódtak be az egyesület életébe, aztán szíve minden melegével köszönti az egyesület megalkuvást nem ismerő régi harcos tagjait s a közgyűlést megnyitja.

Jegyzőkönyv hitelesítése után Fekete Gyula iskolafelügyelő az új tagok részéről lendületes szavakkal üdvözölte az egyesület régi tagjait. Kifejti, hogy az anyaországbeli tanítók nem kisebb lendülettel munkálkodtak szétdarabolt országunk talpraállításáért. A világháború, forradalmak és megszállások a megmaradt területeken is csak romokat és pusztulást hagytak maguk után. Hogy része van a tanitóságnak abban, hogy hazánkat ebből a katasztrófális mélységből sikerült kiemelni és egy olyan honvédséget előteremteni, amely képes lesz, ha kell, a megszállott területeket fegyverrel visszahódítani. Befejezésül az anyaországbeli kartársak üdvözlését és meleg szeretetét tolmácsolja.

A tárgyalások során arra kéri tanítóegyesület egyházkerületünket, hogy a nyugdíjügy végleges elrendezéséig függesse fel a nyugdíjilletékek fizetését. Vásárhelyi János püspöknek és Paál Gábor képviselőnek nyílt levélben mond egyesületünk köszönetet, amiért a honvédség bevonlása alkalmával meleg szavakban emlékeztek meg a felekezeti tanítók egyház- és honmentő munkájáról. Felhívja egyesület az illetékesek figyelmét arra, hogy gondjuk legyen rá, miszerint a kinevezéseknél és előléptetéseknél a magyar református szempontok legalább a számarány mértékéig érvényesítenek. Egyhangulag kimondja egyesületünk, hogy az ORTE-ba testületileg belép. Elhatározza egyesület, hogy egyházmegyénk egyesületének és tanítóinak elnyomatásunk idejéről szóló emlékkönyvét megszerkeszti. Felkéri egyesületünk az ORTE-t, éljen felterjesztéssel az illetékesekhez abból a szempontból, hogy a felekezeti tanítók vasuti pótdija ne legyen nagyobb az állami tanítókéknál. Elhatározza egyesület, hogy az elnökség részére egy írógépet vásárol. Egyesület és gyámintézeti pénztárnok elszámolása után a tagok eléneklik a Szózatot, mely után az elnök a gyűlést bezárja.

A Püspöki Hivatal Munkájából

Iratterjesztésünk háromnegyedévi munkája.

(Folytatás)

Hogy hozzávetőleges képet nyerhessünk affelől, hogy gyülekezeteink iratterjesztési, valláskönyvi, stb. kiadványokra mennyit költött egy bizonyos időn belül, (ezuttal nyolc hónap és nyolcnapos időközről van szó) érdemes számbavenni a »Református Jövő« és »Árvaházi Képes Naptár« adatait is. Bár a Református Jövönél készpénzről, az Árvaházi Képes Naptárnál egyelőre csak terhelésről van szó általánosságban mégiscsak képet alkothatunk gyülekezeteink ezirányú áldozatkészségéről.

Református Jövőre 1940 április 1-től december 31-ig 258,888 Lei befizetés történt.

Árvaházi Népes naptárból kiküldöttünk 9964 darabot, aminek az értéke 5 százalék levonásával 170,384·40 Lei.

Iratterjesztés összesen	569,661·90 Lei
Árvaházi Képes naptár	170,384·40 Lei
Református Jövő	258,885— Lei

Összesen: 998,931·30 Lei

Hogyha az iratterjesztést függetlenítjük akár a zsolttár-valláskönyv, akár a közigazgatási nyomtatványok stb. csoportjától 259,472 lejes forgalmat találunk. Ez az összeg azért magas, mert zsolttár-valláskönyvet, közigazgatási nyomtatványt nehéz időben is könnyű elhelyezni, mert ezek közszükségleti cikkek. (Hogy kereskedelmi nyelven fejezzük ki magunkat.) Iratterjesztési kiadványokat azonban művészet súlyos időben elhelyezni. Hogy nyolc hónap alatt mégis sikerült ilyen eredményt elérni, azt talán a *csereforgalomnak* lehet

tulajdonítani. A *cseremozgalom* iratterjesztésünk sajátos eszméje. Ezzel az eszmével meg lehetne oldani a régen óhajtott és régen vajdó nagy kérdést, az országos református iratterjesztésnek a kérdését úgy, hogy a sok elevenséget jelentő kisebb iratterjesztéseket sem kellene megszüntetni. A cseremozgalom lényege az, hogy iratterjesztési termékek kiadói egymás kiadványait, mint sajátjukat tartják raktáron. A fizetési eszköz pénz helyett, saját kiadású árú.

Pillantsunk bele a tárgyalt nyolc hónap csereforgalmába. Tizenhét cseretárssal voltunk kapcsolatban. Ezek közül tíz elsősorban egyházi jellegű iratok kiadó vállalkozás (Ifjú Erdély, Méliusz, Bethlen könyvkereskedés, Sylvester irodalmi műintézet, KIE Nemzeti Szövetség, Soli Deo Gloria Iratterjesztése, Református Külmissziói Szövetség, Református Traktátus Sorozat, Országos Református Szeretetszövetség), Nyiregyházai Református Gyülekezeti Evangélizáció Barátainak Társasága. (Két világi jellegű könyvkereskedés.) Marosvásárhelyi Helicon könyvesbolt, Budapesti Cserkészbolt. (A többiek különböző egyházi szerzők.) Czapfalvy József, Horváth Jenő, Nagy Zoltán, Andrassy Tivadar Sepsiszentgyörgyi koll. tanár, Mikos Lajos lelkész Dad, Dr. Enyedy Andor Miskolc, Simon Béla Mezőcsát.

Felsorolt cseretársainkkal 134,394.70 Lei értékű árút cseréltünk. Ebből tartozásunk 13,753.90 Lei, amit árúban kell kifizetnünk.

A csereforgalom keretein kívül különböző kiadványokat (bibliák, Kálvin kommentárjai) bizományba is vállaltunk. Ilyen címen kifizettünk 72.115 Lejt. Az árú értéke volt 92,720.50 Lej. Százalékrészesedésünk tehát 19.050 Lej volt.

Raktárkészletünk értéke 1941 december 31-én:

Iratterjesztés	26.149.50 P.	784.487.40 Lei
Zsoltár	27.648.— P.	830.588.— Lei
Valláskönyv	480.50 P.	14.535.— Lei
Abécé	3.316.70 P.	99.502.— Lei
Közig. nyomt.	4.833.06 P.	144.992.— Lei
Összesen:	62.431.84 P.	1,874.096.40 Lei

Ebben a raktárüzletben benne van a különböző kiadókkal cserélt árumennyiség is.

Az iratterjesztés munkájához, küzdelmeihez, terveihez, lehetőségeihez egy legközelebbi alkalommal szólunk hozzá.

Orth Győző.

Tanítóhiány van állapítja meg Ormós Lajos az ORTE elnöke a „Tanítók Lapja”,ban Ezt leginkább anyaszentegyházunk érzi meg. A felekezeti tanítók szívesen mennek át az államhoz, mert nincs annyi rendelkező hatalom felettük, a munkájuk is kevesebb és könnyebb, a kántori szolgálatra csak külön díjazás mellett kötelezhetőek, megkapják az állami tisztviselők összes kedvezményeit. Főképpen pedig azért mennek, Ormos szerint, mert azt remélik, hogy emberesebb viszonyok közé jutnak ott s az elbánás is más mint nálunk. Hogy milyen az elbánás nálunk, arranéve egy-két kérdést hoz fel — valóban középkori eseteket. Református oktatásügyünk súlyos válságba jutott. Meg kell találni a kivezető utat.

IRODALOM

Zündel Frigyes: **Blumhardt János Kristóf életrajza.**

Fordította: Szerb Anna. — I. kötet. 223 lap. Bolti ára 4 60 P. Megrendelhető a Református Jövő szerkesztősége útján.

A Blumhardt élete és munkája mindig foglalkoztatta a teológusokat és lelkipásztorokat. Egyfelől egy hívő lelkipásztor személyes hitéből merítették erőt, másfelől az Ige tanításánál vizsgálták meg munkásságát és a munkásságáról elterjedt sok bizonyágtételt.

Ez a könyv egy olyan lelkipásztor műve, aki a személyes Isten közelségét és csodáit szemlélte a Blumhardt életében és nagyra becsülte a hitben engedelmes pásztor egy olyan világban, amelyben a Krisztusban való hitet emberi okoskodás cserélte fel.

E könyv első felét olvasván — melyben a felkészülés idejéről van szó — nem sokra értékeltem. Középszerű ember élete, aranymondások csillogó szálával. Nem is ez a fontos. A lelkipásztori küzdelem, amely a könyv derekát képezi, egészen új levegőt hoz. Egyszerre együtt vagyunk segédlelkészi éveit, parókiára készülése, új munkakezdése legtitkosabb küzdelmeinél. Menyasszonyának írott leveleiben mutatja be nemcsak terveit, hanem mindennapi munkáját is. A leveleken át neveli menyasszonyát. Nem véletlen, hogy bennünket, akiknek mindennapi életében annyi segítségre van szükség, épen ezek az őszinte sorok emelnek, segítenek. A könyv végső része Blumhardt csodás gyógyításáról, ördögűzéséről, mondjuk ki: spiritiszta hajlamról szól. Személyisége és hite azonban tulmutat ezen. Nem szállunk vitába vele, más a hitünk a halottakkal való diskurálásról, még a purgatórium bizonyos válfajáról is, mint neki. De látjuk, hogy a Sátán munkájával szemben az élő Krisztusnak való engedelmességet bátran és módszeresen kell szembeállítani. *Krisztus győz.* Krisztus gyógyít. Ez a könyv is lehet fáradt lelkek orvossága.

A fordító áldozatos és jó munkát végzett.

Molnár Károly.

HIREK

Kerületünk egyetlen árvaházának fenntartó testülete, «Lorántfy Zsuzsánna Jótékony Egylet» február 2-án tartotta meg hagyományos nagy estélyét a Református Otthon összes termeiben. Az estély úgy erkölcsileg, mint anyagilag kitűnően sikerült. Nemcsak a város, de egész Biharvármegye egyházi, katonai és polgári előkelőségei mellett a közönség oly nagy számban jelent meg, hogy a tűzoltóság röviddel a kezdés után kénytelen volt lezáratni a bejáratokat. A minden tekintetben tökéletes rendezés nagy munkájából az egylet elnöknője Csernák Béláné nagytiszteletű asszony mellett dr. Verzár Istvánné alelnöknője volt az oroszlánrész, akiket nemcsak az egylet tagjai, hanem az összes Nagyvárad-i Nő- és Leányhözvétségek támogattak. Az estély tiszta jövedelme az előzetes számítások alapján meghaladja a 4.000 Pengőt.

Megfogyva bár, de lélekben megerősödve a bukaresti református egyház tovább folytatja működését. Az Egyházi Újság folyó évi 1. száma törhetetlen élniakarásról tesz bizonyosságot. Sorait csak meghatottsággal olvashatjuk. Az egyik cikknek a címe ez: «Beszámoló tisztviselőink újabb csoportjának eltávozásáról». A másiké: «Seárásub» (a maradék megtér). A nemzethűségi bizonyítványt könnyelműen kiadó lelkészek sokat okúlhatnak «A múlt kötelez» című s nagyon sok haszontalan «menekültet» leleplező cikkből.

A nemrég alakult Mácsa községben 123 református családfő ksrte közel 800 lélek nevében a református egyház felállítását. Püspök Úr Mácsát egyelőre közigazgatásilag Biharpüspökihez csatolta s a hívek lelkigondozását Szentes György lelkészre bízta.

„**Az Úr**” új évfolyamának első száma előfizetési felhívással fordul a lelkipásztorok közösségének tagjaihoz. A lap programját a kiadóhivatal a következőkben foglalja össze: «dolgozunk az Ige tiszta hirdetésért az egyházban s az igehirdetés megújulásáért, a szószéken úgy, mint azonkívül».

A Férfiszövevségek munkájának újból való felvételére az erdélyi egyházkerület részéről számol be Imre Lajos dr. a «Kiáltó Szó» folyó évi első számában, ugyanott dr. Parádi Ferenc írásos orvosi pompás cikket írt a Férfiszövevség megújulásáról, annak lehetőségeiről és módszatairól.

A hajdudorogi görögkatolikus püspök székhelyét Nyiregyházára tette át. A város vezetősége a bejelentést örömmel vette tudomásul és elhatározta, hogy a püspöki palota céljaira egy szép nagy telket adományoz a görögkatolikus egyháznak.

A felvidéki lelkészek kongruasérelmeiről olvashatunk a «Lelkészegyesület» legutolsó számában, több mint két esztendővel boldog hazatérésük után. Nekünk még nincsenek ilyen sérelmeink. Mi bizalommal várunk. Reméljük, hogy nem is lesznek.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

478—1941. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóság*hoz. Az elmúlt iskolai évben elég szép eredménnyel indítottuk meg iskoláinkban az iskolai szövetkezetek szervezését. Tekintettel a magyar iskolai rendtartások egyes tiltó intézkedéseire, a tanácsért hozzám fordulóknak azt ajánlottam, hogy az iskola-szövetkezeteket ne oszlassák fel, hanem várják be a VKM intézkedéseit. Most arról értesültem, hogy a keleti és erdélyrészi közép es elemi iskolákban az iskolaszövetkezeteknek a múltban végzett nemzetnevelési szempontból jelentős munkásságát a M. Kir. Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium tekintetbe vette. Még a katonai közigazgatás útján a Vezérkar Főnökének 6777. száma alatt rendelkezett, hogy az összes elcni- és középiskolákban a múltban megszervezett iskolaszövetkezetek zavartalanul működjenek s azon iskolákban, ahol ezideig még nem voltak megszervezve, az iskolai szövetkezeteket szervezzék meg. Az iskolai rendtartásokban foglalt tiltó rendelkezések az iskolaszövetkezetekre nem vonatkoznak.

Az iskola-szövetkezeti mozgalom megszervezésével, ellenőrzésével és irányításával a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 6778—1940. nov. 4. sz. rendeletével Dr Nagy Zoltán egyetemi int. tanár urat bizta meg. Iskolaszövetkezetek vezetésével kapcsolatos megkereséseket az Erdélyrészi Iskolaszövetkezetek Szövetségéhez, Kolozsvár, Kemény Gábor-utca 7. számra kell küldeni.

Remélem, hogy a szövetkezeti mozgalom fontosságát az iskolák vezetői felismerik, s igyekezni fognak a szövetkezeti munkát újra megkezdeni illetve megszervezni.

Nagyvárad, 1941. február 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

512—1941. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Urnak 135800—1941. VI. főoszt. sz. rendeletéből a következőket: A 73760—1938. VI. sz. min. rendelet értelmében az első ízben alkalmazott nem állami népiskolai *kisegítő, helyettesítéssel ideiglenesen megbizott, segélydíjas, illetőleg helyettes tanítók* személyi adatairól felvett I. sz. Kimutatást az iskolafentartó (az iskola helyi hatósága) közvetlenül küldi meg a Központi Illetményhivatalhoz.

E Kimutatást csak késedelmesen, hiányosan vagy hibásan kitöltve küldik meg és ezért gyakran előfordul, hogy az újonnan alkalmazott, megválasztott tanító fizetésekiegészítő államsegélyét csak késedelmesen, sokszor hónapok múlva kapja meg.

Elrendelem azért, hogy a jövőben az I. sz. Kimutatást ne az iskolafentartó (iskola helyi hatósága), hanem a tanító jelentkezésétől, fogadalom, eskü letételétől számított 24 órán belül az illetékes kir. Tanfelügyelő ur küldje meg a Központi illetményhivatalhoz.

Amennyiben a fogadalmat (esküt) nem a kir. Tanfelügyelő ur, hanem helyi megbizottja veszi ki, a helyi megbizott a fogadalom (eskü) letételéről szóló jelentésével együtt *azonnal* köteles az I. sz. kimutatást is kiállítani; a kir. Tanfelügyelő ur, amennyiben szükséges, átjavitja és *24 órán belül* a Központi Illetményhivatalhoz továbbítja.*

Nagyvárad, 1941. február 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felelősszerkesztő és kiadó:
JUHOS LÁSZLÓ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

„Te vagy-é, aki eljövendő?”

„... Te vagy-é az, aki eljövendő,
vagy mást várjunk?” (Máté 11:3.)

Hogy szivárog, csorog, csergedezik, szakad a kétség árja a rab János szívébe; mint terjed, nő, emelkedik, már torkáig hullámzik, hogy fuldokolva ömöljön ki ajakán ez a véres sikoly: »... *szüej ho erchomenos* ...?!« Te vagy-é, aki eljövendő, vagy ... Pince éjjelére temetett virág csirázó bimbója kuszik sápadt, vértelen, iszonyu kitartással az ablakig, hogy megmutassa ijesztő, sóvárgó arcát a szikrázó napsugárnak, a perzselő életnek és ... elrohadjon! Börtönből, a napkeleti tömlőc képzelhetetlen szennyéből és kinjaiból tör elő János kételye is az élet napja felé. A tömlőc poklában ez a virág-csira még az élet jeleivel küszik és növekszik. Csak a fényözönben tetszik meg rajta a halál színe és illata.

Ugy tűnik föl kérdése, mintha a jelen és jövő ellen szegődne éle, pedig a múltat sebzé halálra. A prófétasors ellen zúgódik. Pedig ha beleharsogja e világba az élő Isten üzenetét: elveszhet, összetörhet a próféta, mint összeesett marathoni győzelem hírvivője Athén kapujánál. Nem akarja megérteni, hogy *Annak* emelkednie kell, *neki* alászállania! A tömlőc fenekéig, a martirhalálig.

A bölcső sirásra, a templom éneke, a tenger imádságra, a börtön sóvárgásra tanít. Ott dől el sorsod, hogy kifelé, a világba, az emberek közé, vagy felfelé, Az Istenhez, az Atyához sóvárogsz-é! Ott dől el sorsod, hogy börtönöd bús, barna éjfele árnyékolja-é be lelked bensejét, vagy bensőd sugárzó, reménykedő derüje ragyogja be tömlőcöd iszonyatát! Ott dől el sorsod, hogy csak vádolni tudsz-é onnan, vagy lelkesíteni! Életed estélyén reményeid összetört vázáját, siratott cserepeit illesztgeted, ragasztgatod-é, vagy új reményt nyersz felülről!? Kételyeid vihara oltja-e ki hitedet, vagy hited fénye emelkedik megközelíthetetlen fenséges magasba, mint világítótorony a háborodott oceanban!?

A próféta sorsot tagadta meg János, mely tüzből vízbe, a hir és dicsőség forró lázából, a halál tornáca nyirkos fagyába lökte. A nemes vasat acéllá edzi a tűz és víz egymást kergető párviadala; minden más anyag megreped, elpusztul. A feltétlenül Istenben bizó lelket prófétává magasztosítja, ha sértetlen hittel és törhetetlen szeretettel állja ki a sors nagy Zenit-jét, Nadir-ját, . . . ha a próbáltatásban kételyei alászállanak és hite növekszik . . . ! A börtönből két út vezet ki: a csikorgó vasajtó és a halál, hogy sóvárog a rab a felé és hogy iszonyodik emettől! ? Pedig ez az út biztosan Istenhez vezet.

János is megtántorodott a haláltól. Tanítványai szájába didegve csókolja a remegő kérdést a búcsúzásakor. Siessetek! Egy bilincsbe vert koldus sikolt reménysugárért. Siessetek. A sötét börtön egyre sötétebb lesz: mert egy asszonyi szempár metsző gyémántfényével minden nap bevillan. Siessetek! A tömlöc egyre türethetlenebb lesz; hisz' minden nap újra meg újra kihangzik a palotából a tánc üteme; Salome roppja, egyre gyakorolja elbűvölő táncát . . . Csiszolják az arnytalakat . . . Már indulnak az ország széleiről a királyi dinom-dánom vendégei a puha selymekbe, gyenge patyolatba öltözött emberek . . . Siessetek! Kérdésetek korbácsolja fel isteni haragját s ez . . . mentsen meg engem!

De mint a sebzett madár csak szárnyával veri a föld porát s aztán felvergődik utoljára egy kicsinyke ágig, az ő hite is kész halálra sebzetten is még egy röppenésre: » . . . *é heteron proszdo-kómen* . . . « . . . vagy mást várjunk?! Tehát kész várni, újra várni. Csak önmaga és Jézus iránt vannak kételyei, de Isten iránt alázatos, mert az egész életét átfogó, legnagyobb reménye összetört s mégis kész várni, ismét várni! Tépett lelkében valahogy megmaradt Isten iránt a hit, remény és szeretet hármassága; az a tragédiája, hogy nála a remény volt a legnagyobb. A remény, mint egy villám ütött faág meredt az égnek, alig pár cseppnyi benne a hit belső nemes nedve s alig pár csenevész levél rajta a szeretet eleven-zöld lombja.

Igy téved az utegyengető uttalan ingoványba.

Igy lesz a pusztába kiáltó szó pusztá kiáltássá!

Bűnünk, sorsunk, önzésünk rideg börtönében mi már nem fordulhatunk Jézushoz János kételyével, mert láttuk az ő dicsőségét, mit János nem látott! . . . Csak Jézus fordulhat hozzánk ingadozásunk, habozásunk, húzódozásunk félszeg óráiban: Te vagy-é az, aki eljövendő az én szolgálatomra, vagy mást várjak? . . . *Én* vagyok Uram! . . . Ámen.

Csikesz Sándor. †

A fenti csodálatosan szép elmélkedést mutatóban is közöltük a Csikesz Sándor emlékkönyvek I. kötetéből, mely a most egy éve elhunyt debreceni professzornak prédikációit tartalmazza. A nyolc elmélkedést és 34 prédikációt tartalmazó Dr Módis László által sajtó alá rendezett 192 oldalas kötet Kerületi Iratkeresztésünk útján is beszerezhető. Ára 8 pengő.

Tarlózás.

»A lelkipásztori szolgálat az új magyar helyzetben nehezebb, mint az elnyomatás éveiben volt» — állapítja meg Dávid Gyula, az Erdélyi Kerület hivatalos lapjában, a Református Szemlében, Nem azért, mert egy csomó új kérdéssel találkozunk. Nehezebb azért, mert az egyház számára mindig a kereszthordozó idők voltak a legtermékenyebbek. A lelkipásztornak munkáját komolyabbá, elszántabbá, mélyebbé kell tennie, ha a híveket meg akarja tartani, mert megszűnt a közös sors mostohaságából fakadó vonzódás.

»Kulturális vonatkozásban az új helyzet több feladat elé állított annál, hogy Homan Szekfü Történetét, a Művelődéstörténetet, s az új Geopolitikát megismerjük. Azt hiszem, élelmes ügynököknek sikerült már e könyveket a lelkipásztor szekrényébe belopni. Itt az a nagy kérdés, hogy mi a kisebbségi helyzetben rájöttünk egy elfelejtett igazságra, amit körömszakadtáig védelmeztünk, hogy a kultura intézményes hordozói között első hely az egyházat illeti meg. A hazatérés mámorában körülfontak az elismerés virágaival, hogy milyen bástyái voltak a nemzeti műveltségnek az egyházi iskolák. A virág azonban természete szerint elhervad. A nagyok kijelentése feledésbe mehet s kis tanügyi fogalmazókkal az egyházi iskolák védelmében a lelkipásztor vivja a küzdelmet.»

»Szociális téren lett a lelkipásztor helyzete legmozgalmasabb. Tulságos jóhiszeműséggel fogadtunk minden szociális ajánlatot, mely az egyház, vagy szolgálai támogatását kérte. Bárcsak ne későn jönnénk rá, hogy az új helyzettel adódott szervezett külső szociális ténykedés az egyház szeretetmunkáját gyökerében veszélyezteti... Arról nem beszélek, hogy nőszövetséges asszonyaink már rendőri fedezet mellett jótékonykodnak, mert a szociális ígéretet és a szociális tgenyt nem lehet egyensulyi helyzetben tartani. Arról sem hogy a lelkipásztor hihetetlen módon igénybe van véve egy nem egyházi akció számára, melynek minden ódiumát végeredményben mégis neki kell elhordoznia. Még arról sem, hogy különböző normakísérletekkel miképpen vélik a szegénykérdést egyszer s mindenkorra megoldani az egyházon kívül, de az egyház erőinek bevonásával.»

»Csodálatos módon sok minden kitelik egy lelkipásztorból. Magyar Párti elnök, ha az nem lehet, a Népközösségnél is feltalálja magát, jön egy sorsdöntő fordulat és kitűnik, hogy képviselőnek jápp oly kiváló, az Erdélyi Párt szervezésében sem marad az utolsó helyen... Amikor ma ennek, holnap annak kell lennie, és ő csak-

ugyan tud azzá lenni, ez azt jelenti, hogy figura lett nagyobb tényezők kezében, akik odataszígják, ahová akarják. Ha figura, akkor érdekeik szolgálja is. Ha pedig szolgál, akkor sokszor be kell fognia a száját, amikor prófétaként hangosan kellene beszélnie, viszont olyankor beszél, amikor a hallgatás volna az erénye.»

A fenti idézetek mutatják, hogy Dávid Gyula cikke bátor irás. Hogy megállapításai mennyiben vonatkoztathatók a mi kerületünkre, azt kiki döntse el maga, Hogy vonatkoztathatók, az nem kétséges.

Az anyakönyvi kivonatok bélyeg- és illetékmentességéről közöl püspöki körlevelet a Debreceni Protestáns Lap. Eszerint 28 esetben köteles az anyakönyvvezető a kért kivonatokot bélyeg és díjmentesen kiadni. Lehet, hogy azon esetek felsorolása, melyekben kiállítási díjat is szedhet az anyakönyvvezető, rövidebb lett volna. Ettől függetlenül nem ártana elvileg is tisztázni, hogy milyen alapon rendelkezhet az állam az egyház tisztviselőinek munkaidejével s kötelezheti a lelkészeket ingyenes közszolgálatokra.

Annak, hogy az állam 28 esetben le tud mondani az 1 pengős bélyegilletékből várható óriási jövedelméről, csak örvendeni tudunk. (Az 1 pengős bélyeg és 2 pengős kiállítási díj nekünk, akik 23 filléres bélyeghez és 70 filléres kiállítási díjhoz voltunk hozzászokva, amugy is soknak tűnik.) Az állam valóban messzemenő jóindulatról és bölcs szociális érzékről tesz bizonyosságot, amikor agyonadminisztrált hivatalainak mérhetetlen okmányéhségét legalább az anyakönyvi kivonatok szükségességének 28 esetében bélyegmentesen engedi kielégíteni. Az is helyes, hogy ilyenkor az állami anyakönyvvezető, vagy valamelyik hivatalnoka díjmentesen állítja ki a kivonatot, amennyiben ezt rendes szolgálati idejének keretében végzi. Éppen úgy megkapja fizetését, ha ezen idő alatt mással foglalkozna, vagy véletlenül a hivatalos óra alatt, ellenőrzés hiányában, a körmét tisztítaná.

A lelkipásztornak azonban ilyen értelemben megszabott hivatalos órái nincsenek s fizetését sem a hivatalában eltöltött idő után kapja. Az anyakönyvi kivonatok kiállítása sokszor annyira igénybeveheti, hogy a reá pazarolt időt az éjszakájából kell ellopnia. Nem méltányos, hogy ilyenkor túlórázásért, csakugy, mint más hivatalnok, díjazásban részesüljön? Ha pedig nem hivatalnok, hanem egyházi tisztviselő, mikép rendelkeznek külső közületek munkaidejével? Vajjon a díjlevelében biztosított jövedelmében kártérítés nélkül csökkenthetik-e?

Lehetne ezzel a kérdéssel anélkül is foglalkozni, hogy telhetetlen papzsákot emlegetnénk s a megoldás is bizonyára megtalál-

ható anélkül, hogy a papirosfaló bürokrácia hatalmába került honpolgár ismételten megterhelhetnék. Mindenesetre a 28 eset közül némelyik bátran elmaradhatna. Sajnos, hogy éppen azzal történik a legtöbb visszaélés, amelyik esetben az ingyenesség a legindokoltabb. Nincs református lelkész, ki a maga gyülekezete szegényeinek minden szolgálatát s így az esetleges kivonatok kiállítását is ingyen ne végezné, még ha nincs is hivatalos szegénységi bizonyítványa az illetőnek.

De ép ily felháborító, amikor X. Y., kinek rendes keresete van, sőt talán gazdag szülei is, 7 vagy 8 kivonatot rendel s utána díjmentes okmánybeszerzésre kiállított hatósági szegénységi bizonyítványt prezentál.

Vidéki.

Népjóléti intézményeink.

Szinte nehéz nyomon követni azt a nagy szociális áramlatot — melynek egy jó része az anyaországban már testet is öltött — amit mi, a visszacsatolt területek népvezetői napról-napra tapasztalunk. Különösen sok üdvös újítás történt a földmives társadalom megmentése, életszínvonala emelése tekintetében, ami nagy megnyugvással tölt el bennünket, mert nemzetünk ereje, országunk jövője, földmivelő népünknek a megerősödésében rejlik. Hiszen mi agrárállam vagyunk s csak egy megalapozott agrikulturán, mint fundamentumon épülhet fel egy virágzó és megingathatatlan ipari és szellemi, felsőbb fokon nemzeti élet.

Az állami élet fő irányító körei azonban ne vegyék tőlünk rossznéven, ha mi, akik a földnépével közvetlen kapcsolatban vagyunk s ennél fogva ismerjük népünk gondolkodásmódját, egész lelkiességét, a tisztulási folyamat nagy munkájához nem csak segítő tevékenységünkkel, hanem elgondolásainkkal is hozzájárulunk.

Mint már több ízben hangoztattuk, a legelső és legfontosabb feladat hogy népünket a korszerű gazdálkodás ismereteihez hozzájuttassuk. Ennek pedig egyetlen módja van: gazdasági népoktatás úgy az elemi népiskolákban, mint a földmivesekből alakult gazdakörökön keresztül.

A földmivesek gyermekeiből összetevődött iskola gazdasági elemi népiskola legyen, mintagazdasággal ellátva s az iskola vezetője gazdaságilag képzett néptanító legyen. Ez a gazdasági szakoktató irányítsa az egész község mezőgazdasági életét, de ő legyen a vezetője a falu gazdakörének is, ahol a gazdálkodás tudományát fokozva, egészen a kor színvonalára kell, hogy azt felemelje.

Mindez azonban a jövő zenéje. Mértföldes csizmákkal haladó korunk halasztást semmiféle téren sem szenvedhet. Azért a mának az a feladata, hogy a földmivesek minden községben haladéktalanul gazdakörökbe tömöríttessenek.

Tapasztalatból tudjuk azonban, hogy ez a tömörítés kormányrendelet nélkül nagyon nehezen fog menni. Valljuk be őszintén, hogy a mi földmivelő népünkben nincsen kifejlődve az összetartásnak az érzése, nem fejlődött benne öntudattá ez a bölcs mondás: »Összetartásban rejlik az erő.« De eleinte, — a hasznossági elv felismeréséig — a gazdakör belső életében is kormányrendeletnek kell benyulniok. Beszéddel, a gazdasági szakismeretek nélkül felnőtt földmiveseket meggyőzni semmiről sem lehet. Erre nézve csak egy példát említek fel. Évek óta hangoztatom a vezetésem alatt álló gazdakörnek, hogy szerződtessünk le egy szakképzett gyümölcskertészt. akinek feladata legyen a talajnak megfelelő gyümölcsfák kiválogatása, metszése, a termőfák permetezése és így nem pusztítanak el gyümölcsösünket a kártevő rovarok, tetemes jövedelemre tehetnénk szert, sőt néhány év alatt kiirthatnánk a kártevő rovarokat: ma se tudjuk ellátni piacunkat gyümölccsel nagy kiterjedésű lankáinkról.

Kormányrendelet intézkedjen a fajmagvak és fajállatok bevezetéséről, a kötelező oltásról, állatbiztosításról, községi, vagy körzeti kertészek alkalmazásáról, tarlóhántásról, őszi szántásról, a növények szakszerű kezeléséről stb. stb, mert a mai közönyön és megcsontosodott ősi szokásokon megtörik minden erőlködésünk.

Ennek illusztrálására egy második példa: Éveken keresztül magyaráztam, hogy egyebektől eltekintve — a tarlóban és a csutkátóban telelnek át a kártevő rovarok rajai, melyek megtizedelik, sokszor megharmadolják a következő évi termést: senkise forgatta le a növény-torzsákat. Egyszer kidoboltattam, megbüntetik azt, aki a torzsákat le nem szántja; alig maradt tarló leszántatlanul.

A gazdaköröknek, kormányrendeletek birtokában — kiszámíthatatlan nemzetgazdasági jelentőségük van. Az értékesítés kérdései már helyes mederbe vannak terelve, csak a termelés körül burjánznak a régi, szépszóval, sőt gyakorlati példákkal ki nem irtható bajok.

A szakszerű gazdálkodás talán még az annyira felszínre dobott »földreformnál« is fontosabb. A földben hihetetlen energiák rejtőznek csak érteni kell azoknak kiaknázásához. Egy kisgazda például 6 kis hold földjére épített egy házat. A területet bevetette takarmány növényvel, lassan beszerzett 6 drb. törzskönyvezett szimentháli tehenet évenként eladott az államnak 5—6 drb. két éves

borjut 30—50,000 leiért darabonként, tejből ugyanilyen összeget produkált s pár évtized alatt hatalmas vagyonra tett szert.

A gazdakörök határozott, szakemberek által kidolgozott programmal, hathatós állami támogatással és kormányrendeletekkel működjenek. Átalakítja ez a földmives társadalom gazdasági és szellemi életét és felemeli mezőgazdasági termelésünket arra a fokra, melyre éghajlati és talaj viszonyai predestináltak. Kitermelődik az összefogásnak és összetartásnak a még hiányzó szelleme, melynek az ellentéte ma még olyan sok jó akaratnak a kerékkötője. Magasabb fokon pedig kitermelődik egy olyan biztos alapokon nyugvó magyar társadalmi élet, amely bátran beilleszkedhetik a megújulás küszöbén álló Európa közösségébe. Tóth Zsigmond

A szolgálati napló szélére.

Az «Úr jámbor szolgálja» reggeltől estig dolgozik. Sokféle igényt kell kielégítenie. És e munka közben azon veszi észre, hogy tulajdonképpen van nap, amelyiken a szorosán vett *hivatását* nem szolgálta, vagy amikor úgy érzi, hogy szolgálatára *készülni* már fáradtság, annyira széttépte a sokféle, lelket megerőtlenítő munka. Csendes órájához sem jut elég idő. A feladata és ereje közötti egyensúly megingott.

Egy mindnyájunk munkáját segítő *mérleg*, amely sáfárságunkat naponként méri le, szeretne lenni a Tiszántuli egyházkerület által elrendelt munkanapló. Nem egy második iktatókönyv akar lenni, hanem egységbe akarja hozni szolgálatainkat. Arra nem lenne senkinek sem kedve, hogy nagyképpen teleírja. De igenis jólelkiszeretettel vallhatjuk be, hogy a fehér kocka vádol bennünket. Vádol akkor is, ha szolgálatunk oly hevenyében történik, hogy a textusát sem tudjuk bevezetni. (Én filléres kiadásaimat is bejegyzem pénztári könyvembe.) De segít is igehirdetésünk tartalmának áttekintésében és akaratlanul is megrajzolja gyülekezetünk lelki arcát.

Az adminisztráció «súlyos terhe» akkor tűnik ki, ha ezirányú tevékenységünket a napi rovatba bejegyezzük. Marad a pásztori munka és gyülekezeti misszió, vallástanítás, mint *igehirdetési* alkalom. Vajjon családi gondom, mellékes foglalkozásom nem veszi-e el az Istentől erre rendelt alkalmaimat? Drága-e a hivatás keresztje vállamon, vagy ledobva azt, családom körébe húzódok vissza.

És ha egész «lelki vagyonomat felétetem is», szolgálataim értékét bibliatanulmányom, olvasással készülésem, növelték-e? Közéleti tevékenységembe vittem-e ebből a műhelyből tervet és eszközt

Nem meddő panaszt, hanem tervszerű időbeosztást ajándékozhat ezen az eszközön át is a szolgálat Ura.

És mégis, amikor a körrendeletben olvastam, hogy VI. tc. 46. §. A—4. pontjába ütköző fegyelmi vétség ennek elhanyagolása és szigoru ellenőrzése leendő, csufolódni kezdtem önmagammal. És mert reám még nem vonatkozik szigora, önként, haszonra, a magaméra és a nyájaméra bevezettem.

M. K.

p. s. Egyik rosszmájú kollegánk a kötelező szolgálati naplóra vonatkozólag megjegyezte, hogy annak vezetése oly nagy körültekintést és időt igényel, hogy bizonyára lesznek, akik egyebet sem fognak tenni, mint naplót vezetni.
(Szerk.)

Rövid levél.

Alig néhány sorból áll s mégis tenger sok könnyü, nyomorúság és szenvedés zokog ki belőle. Testvér irta, kinek a nehezebb feladat jutott osztályrészeül, de úgy érzi, nem sokáig tud már kitartani. Dörzsölöm a szemem, jól látok, vagy könnyeim takarják el a sorokat. Mintha évtizedek és földrészek választanának el régi pátriámtól. »Zöld Mihályné esperes néni eltávozott az élők sorából, meghalt a jó Várady Attila szapárifalvi lelkész is, az egyházmegye főjegyzőjét összeverték, elítélték, már nem ember, élő-halott, helyét is betöltik, B. S.-nek el kellett hagynia állását, azóta bizonyára odaát van már, az X nagyon erősen széthullóban. Pusztulunk, vesztünk ...életekben is javakban is.« A levél közvetlenül a legionista rémuralom után íródott, hisszük, hogy azóta arra felé is enyhül a lég és vidul a határ — mégis ne felejtkezzünk el odaát maradt testvéreinkről.

O. I.

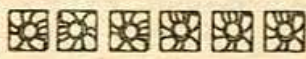
ÉRTESÍTÉS. A püspöki hivatal értesíti a Nt. Lelkészi Hivatalokat, hogy a m. kir. postatakarékpénztárnál megnyitotta a 72.253. számú esekkszámát. A befizetéshez szükséges lapokat kiküldötte a lelkészi hivataloknak. Nyomatékosan felhívja a befizetést teljesítő lelkész urakat és egyházközségeket, hogy a befizetőlap hátlapján a legpontosabban részletezzék és közölgék azt, hogy a befizetett összeget milyen címen kívánják elszámoltatni. Ennek hiányában a befizetett összeget a püspöki hivatal csak letétként kezeli és mindaddig jóvá nem írja, amíg az összeg hova fordítására vonatkozólag a befizetőtől értesítés nem érkezik a püspöki hivatalhoz. Mindezt a felesleges levelezések és portóköltiségek elkerülése végett kéri a püspöki hivatal. Természetes, hogy a befizetőlapok a szorosán vett köztartozásokon kívül minden más rendeltetésű összegek befizetésére is felhasználhatók, mint adományok, Reformálus Jövő előlízetés, iratterjesztés stb.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Özv. Zöld Mihályné született Szentandrászi Róza f. évi február hó 8-án Végváron tragikus körülmények között elhunyt. Az 57 esztendő nagyasszony, néhai Zöld Mihály bánsági esperes, zsinati rendes tag özvegye mintaképe volt az igazi, házat és szívét mindig mindenki számára nyitvatartó református papnéknak. Tragikus összeroppanása megrendítő. Három fia, (kettő tanító), leánya és unokái siratják. Isten légyen vele és velük.

HIREK

Felhívás. Szeretettel kérem lelkész, tanító, valamint kántor testvéreimet, hogy az alábbi kérdésben, tekintettel a tudományos érdekre, felvilágosítással szolgálni sziveskedjenek. A Pázmány Péter Tudományegyetem Német Nyelvészeti és Némrajzi Intézetének egyik tétele a «Stille Nacht, Heilige Nacht» (Csendes éj, Szentséges éj) kezdetű karácsonyi dalszöveg és dallam változatai a magyar protestáns egyházakban. A tételt a következő kérdések szerint kell megvilágítani: 1. A hivek (növendékek) éneklik-e a Csendes éj, Szentséges éj kezdetű karácsonyi éneket, 2. egyöntetűen vagy különböző szöveg és dallamváltozásokban ismerik-e a hivek (növendékek) az éneket? (itt kérem a kottás másolatokat is). 3. Ismeretes-e a dalnak valamely idegen nyelvű vagy tájszólásos fordítása? 4. Fűződnek-e ehhez a dalhoz bizonyos szokások vagy ceremóniák. 5. A dalnak keletkezésére vagy elterjedésére vonatkozó bármely adatot, vagy megfigyelést is köszönettel veszünk. A legcsekélyebb, talán jelentéktelennek látszó adatok és észrevételek is feljegyzendők. E kérdésekre a választ Orth Győző belmissziói titkár címére kérjük küldeni, Nagyvárad Gróf Teleki Pál-u 27. szám.

A legátust állandóan fogadó, valamint ujonnan kérő gyülekezetek nagytiszteletű leiki pásztorait kérem, hogy a *husvét* legációra vonatkozó esetleges kívánságaikat legkésőbb *március 15-ig* sziveskedjenek hozzám eljuttatni. Az állandó legáció beszüntetésére vonatkozó kérés az illetékes Egyházkerületi Elnökséghez intézendő. Kolozsvár, 1941. február 10-én. Dr. Gönczy Lajos theologiai igazgató.

A mácsai egyház alakuló közgyűlésének levezetésére az egyházmegyei tanács Orth Imre felügyelő lelkész kérésére Kovács Sándor paptamási lelkész, egyházmegyei jegyzőt és dr. Sólyom Kálmán táblabíró, világi tanácsbíró küldte ki.

Segédlelkészek kongruája. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a református lelkészek káplántartási díját és a segédlelkészek kongruáját 1941. évi január hó 1-től kezdődő hatállyal az eddigi havi 28 pengőről havi 45 pengőre emelte fel.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

669—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz újból elő szándékozom terjeszteni elemi iskoláink tanszemélyzet-szükségletét. Ebbe a kimutatásba be akarom venni azokat az elemi iskolai tanítói állásokat is, amelyeknek az 1941—42. iskolai évben való megszervezése a tényleges helyzet szerint elodázhatatlanul szükségesnek mutatkozik. Mindazok az egyházközségek tehát, amelyek gondos mérlegelés után új tanítói állás szervezését látják szükségesnek, állapítsák ezt meg a tankötelesek létszáma és a községben rendelkezésre álló tanerők száma alapján a presbiteri határozatban, állapítsák meg pengő értékben azt az összeget, amellyel az állás fenntartásához hozzá tartoznak járulni s terjesszék be erre vonatkozó jelentésüket mielőbb a püspöki hivatalba.

Nagyvárad, 1941 március 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

753—1941. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Mivel iskolai nyomtatvány-raktárunk nincs abban a helyzetben, hogy elemi iskoláinkat ellássa anyakönyvi nyomtatványokkal, felhívom iskoláinkat, hogy az anyakönyvek számára szükséges nyomtatványokat Debrecenben, a Méliusz könyvkereskedésnél szerezzék be.

Nagyvárad, 1941 március 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

449—1941. II. sz. KÖRRENDELET. *Az alább elsorolt elemi iskolai hatóságoknak.* Azonnal jelentendők a tanítói nyilvántartásból hiányzó alábbi adatok: Hegyközkovácsi: Kertész Imre, az összes adatok. Györki Gizella, hivatalba lépése a borsi állami elemi iskolánál. Nagyvárad: Lázárné Juhász Karola, hivatalból való távozásának napja. Örvénd: Osváth Pál és Rád Vilma, összes adatok. Albis: Tompa Rózsa, hivatalból való távozásának napja. Bihardiószeg: Kenyeres Margit, távozása Kágyáról és hivatalbalépése Bihardiószegen. Kágya: Erdélyiné Sipos Mária, férje neve és foglalkozása, születésének helye és ideje, a házasságkötés helye és ideje. Iriny: Király Tibor, házasságkötésének helye és ideje, katonai szolgálata. Bere: Kiss Ilona, összes adatok. Dobra: Darvas Irén Klára, összes adatok. Érendréd: Stalusky Miklós és Péterné Péterfi Anna lemondásának időpontja. Domahida: Károlyi Lajos, összes adatok. Géres: R. Tóth Róza, összes adatok. Nagykároly: T. Antal Erzsébet, összes adatok. Kakszentmárton: Kortalík Magdolna, összes adatok. Adorján: Gyarmati Erzsébet, összes adatok, eltávozás ideje. Szatmárgörbed: Ferenczi Károly, távozásának időpontja. Atya: Ottmayer

Erzsébet, hivatalba lépése. Avasujváros: Farkas Mária, Szatmári László, Mikoja Borbála, távozásának időpontja. Egri: Kádár Margit, Urai Erzsébet, összes adatok. Hosszumező: Sipos Imre katonai helyzete, Molnárné Györi Irén, férje születésének, a házasságkötésének, elhunytának helye és ideje. Kisbábony: Kóta Lajos, összes adatok. Kiskolcs: Sebő Károly szolgálatba lépése, Bilkai Éva távo-zása. Kőszegremete: Tömöriné Kristóf Ilona, összes adatok, Osváth Margit távo-zása. Mikola: Mándy Bertalan távo-zása. Nagybánya: Giczei Tibor katonai helyzete. Óvári: Germán Erzsébet, összes adatok) Szatmárpálfalva: Huszár Benedek, összes adatok. Sárköz: Csúcs Sára távo-zása. Dobrácsapáti: Molnárné Pál Margit távo-zása, Kondor Katalin, összes adatok. Berend: Kulcsár Erzsébet, összes adatok. SzárazBerek: Papp Zsigmondné Kósa Margit, összes adatok. Szinerváralja! Török Bernát távo-zása, Szekeres László összes adatai. Apahegy: Szabóné Standari Anna összes adatai és távo-zása, Vándor Ernő összes adatai. Tamásváralja: Adorján Blanka távo-zása, Kelemen Ida és elődjének összes adatai. Turterebes: Fábiánné Kiss Mária távo-zása, Berei Mária összes adatai.

Nagyvárad, 1941 február 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

626—1941. V. sz. KÖRRENDELET. *Atya, Bere, Bihardiószeg, Biharszentjános, Börvely, Csokaly, Domahida, Élesd, Lrkörtvélyes, Érmihályfalva, Érsemjén, Géres, Hegyközszentimre, Hegyköz-ujlak, Iriny, Királydaróc, Kisbábony, Kiskereki, Kispeleske, Kis-szántó, Lázári, Mezőtelki, Mikola, Nagybánya, Nyüved, Pusztá-ujlak, Sárköz, Szalárd, Szamoskóród, Székelyhid, Vetés lelkészi hivatalainak.* Megütközéssel értesültem arról, hogy a felsorolt lel-készi hivatalok a Református Jövő olyan nagymérvű példánycsökke-nését jelentették gyülekezetük részéről, amelyet szó nélkül hagyni lehetetlen. Lehetetlen pedig azért, mert, hogyha a Református Jövő a román uralom alatt életbevágóan komoly missziót töltött be, ugy ez a feladata a felszabadulás óta egy fokkal sem csökkent. Ugy nemzeti, mint egyházi, de különösképpen egyházi szempontból eléggé fel nem becsülhető jelentősége van a Református Jövőnek. Éppen ezért semmiképpen sem iogadhatok el semmiféle magyarázatot, vagy kifogást, amely a körülmények és nehézségek terhére igyek-szik irni a példányszámcsökkenést. A Református Jövő előfizetési díja még a mai oldalszáma mellett is olyan csekély, amelyet még a szegényebb családok is megtudnak fizetni, Éppen a napokban érkezett egy előfizetés. 33 Pengő nyugdíjjal és semmi egyéb jöve-delemmel nem rendelkező asszony rendelte meg a lapot, pedig már két református és »több magyar lapnak« az előfizetője. A fel-szabadulással Istentől ajándékba kapott szabadságot a lapterjesztés terén ki nem használni a legvétkesebb könnyelműségek egyike.

Felhivom azért a felsorolt lelkészi hivatalok figyelmét, köves-senek el mindent a lap terjesztése érdekében és igyekezzenek oda-hatni, hogy ne csak a régi példányszámot állítsák vissza, de kísé-reljék meg azt túlhaladni, hogy ezáltal a bécsi döntéssel elvesztett gyülekezetek óriási példányszámát is némikép pótolhassuk.

Végül elrendelem, hogy valamennyi felsorolt gyülekezet presbitériuma foglalkozzék a Református Jövő példányszámcsökkenésének és terjesztésének kérdésével. Keressenek módot a bajok orvoslására. Külön foglalkozzanak azzal a kérdéssel, hogy a gyülekezet szegényebb egyháztagjai részére milyen alapból (vallásos ünnepély) lehetne jártni a lapot. Az ezzel a tárggyal foglalkozó presbitéri gyűlésnek jegyzőkönyvét kérem mihamarabb hivatalomhoz felterjeszteni.

Nagyvárad, 1941 február 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb., a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületében

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

T. REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATALNAK
Nagyvárad, Velence, Kertész utca 12.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Felölsszerkesztő és kiadó:
JUHOS LÁSZLÓ

Főszerkesztő:
ORTH IMRE

Imádság 1941 március 15-én Nagyvárad Ujvárosi KIE. vallásos ünnepélyén.

Örökkévaló Isten, Népek Atyja, Mennyei Édesatyánk a Jézus Krisztusban!

A magyar szabadság ünnepén, Tehozzád emeljük repeső szíveinket. Tehozzád emeljük, mert az a láng, amely most ott lobog minden magyar gyermeked lelkében, Tetőled való!

A Te dicsőséged fényözönéből, talán csak parányi sugár ez, de nekünk egy egész világot jelent, egy egészen új világot. S mióta ránkesett ez a szívedből jött örök, szent sugár, — úgy érezzük, hogy bús magyar sorsunk éjszakájában biztatón hunyorgató csillagok öröködnék felettünk, mint a Te szüntelenül éber őrző szemeid.

Oh, hogyan köszönjük meg Neked, hogy mégis felhoztad az égre a magyarok csillagát s felragyogtattad reánk egy szebb magyar jövődő pirosuló hajnalát? Hogyan köszönjük meg, hogy alkotni vágyó kezeinkről lehullott a bilincs, szárnyaló képzeletünk előtt kitisztult a látóhatár, boldog reménységünk börtönéről lehullott a zár, érzéseinket nem örzi többé csendőrszurony s az ajkunkról szabadon, szabadon, mint végtelen magasba szárnyaló madár, szabadon zenghet a dal, szabadon csenghet a szó és csaponghat a gondolat, — oh, hogyan köszönjük meg a magyar szabadságot?

Mennyi sóhaj szállott fel Hozzád, mennyi bánat fátyolozta be a szíveket, mennyi szenvedés törte, zúzta ezt a népet Atyánk, 22 éven át, — hány ostorcsapás érte, hány törszúrás sebezte, — hányan járták meg Trianon kálváriáját, hányan jutottak koldusbotra, hányan vesztették el mindenöket és hányan jutottak ki a temetőbe! És mindez csak azért, hogy könnyeink hulljanak, mindez csak azért, mert könnyeink árával akarták beborítani legféltettebb reménységünk zöldelő vetését.

De Te, Uram, kegyelmes voltál hozzánk és megerősítettél a rabság legsötétebb napjaiban is, s ha mindent elraboltak, egyet nem tudtak elrabolni, ami itt belül dobog a szívünkben, amit Te kicsi

fehér templomokban és kicsi, egyszerű iskolapadokban oltottál belénk: a hitet, a magyar becsületet! Te kegyelmes voltál és anyákat adtál ennek a népnek, hogyha majd eljön egyszer a magyar szabadság napja, legyen, aki elszavalja a nemzeti dalt és százezrek, mind, mind fiatalság, mind, mind rabságban születtek, de szabadságra rendeltettek, zengjék a magyar imádság énekét.

Most itt van ez az ünnep. És ahogy boldogan engedjük, hogy ennek csodás varázsa simogassa szívünket, lelkünket, úgy érezzük, hogy ma egyetlen nagy és szent érzés tölti el egész valónkat: a *hálaadás*.

Úgy érezzük, hogy ez az érzés ma elűzi az árnyakat, eltörli a múltnak sötétlő foltjait s a véresen szomorú emlékeknek is elveszi a mérgét s szelíd bánattá enyhíti a fájó veszteségeket. Oh, ne is legyen ma Atyánk más érzés sziveinkben, csak buzgó hálaadás, a szürke hétköznapiak millió siráma is olvadjon fel ma e szent érzésben s minden magyar ember szívét borítsa virágba, mint ahogy virágba borítod nemsokára az egész természetet. Atyánk, minden magyar szívben ez az érzés uralkodjék ma, ez az érzés verjen hidat azok között, akik úgy érzik, hogy szakadék választja el őket egymástól, ez az érzés kösse most szent *testvériségbe* a magyar nemzetet, ez az érzés törölje el az ellentéteket és hozza el mindenkinek számára az *egyenlőséget*, oh, ez az érzés jelentsen szebb holnapot a nélkülözőknek, szegényeknek, hozza el a gyógyulást a betegeknek s a gondtalan jövőt az özvegyek és árváknak.

Ezt az érzést, a hálának érzését vidd Atyánk oda, mint soha el nem hervadó virágot azoknak sirjára, akik ezért a népért áldozták életüket, akik már nem érhatték meg a kivívott magyar szabadság első ünnepét! — De a hálának érzését vidd élő nagyjaink elé, első sorban pedig hazánk kormányzója elé. Mint folyondár az ódon oszlopot, úgy fond körül őt egy egész országnak hálás szeretetével s tartsd őt továbbra is olyan erősnek, olyan bölcsnek -lélekben, testben nemestartásu, gerinces magyarnak, magyarok vezérének s cselekedd, hogy ő legyen az, aki mindnyájunk titkos álmát teljesíteni fogja! Ő cselekedje meg, hogy minden magyar együtt legyen.

Minden magyar! Mennyei Atyánk, azok is, akik számára mindent elkövetnek, hogy ez örömnepet gyásznappá tegyék s akik szívéből ki akarják tépni a magyar multat s a magyar jövődőt. Atyánk, a Te szemed csillagtalan éjszakában is tud vigyázni, a Te kezed a sorscsapások között is tud simogatni! Atyánk, fordítsd felénk szent orcádat. vedd reájuk áldó tekinteted sugarát, hogy soha, soha el ne veszítsék hitőket Tebenned, akiben bíztak ők velünk együtt, eleitől fogva! Ámen.

Orth Győző.

Nem jó magyar az, aki nem jó keresztyén.

Irta: Gavallér Lajos.

Még fülembé csengnek nagy fogadkozások szavai, mikor bezárt ajtók mögött, zsarnok uralom alatt szenvedő rab-magyarok sirták el bus panaszaikat. Minden sirám és kiöntött fájdalom egy-egy az elvesztett szabadságot visszasíró nagy fogadalomban végződött: »mit nem adnék, ha még egyszer szabadok lehetnénk!«

Aztán eljött ez is. Megalázott és meggyalázott magyarok millióinak vágya beteljesült. Szabadok lettünk. Hogy tört fel két évtized visszafojtott keserősége alól a felszabadult öröm. Napokig, sőt hetekig nem fogott senkit a munka. Tomboltunk az öröm mámorában. S csoda volt-e ez? Hiszen magyar zászló, magyar honvéd, leomlott határok egy nagyon szomorú korszaknak a lezáródását és egy új, egy szabad, egy egészen más életnek a kezdetét jelentették, amelyből ki van zárva mindaz, ami az életünket éppen úgy megcsonkította, mint hazánkat. S mi, akik együtt ettük e néppel a keserű kenyeret, boldogan ittuk vele az öröm borát is.

De aztun ebbe az örömbé a csalódásnak némi fájdalma is belevegyült. A felszabadulást követő első istentiszteleteken tele voltak a templomok az Isten szabadító kegyelméért hálákat adó lelkekkel. Még olyan arcokkal is találkoztunk ott, akiket hosszú keserves évek alatt mindenütt láthattunk, csak az Istenházában nem. Aztán kezdtek ritkulni a padsorok. Még az Uri szent vacsorával élők száma is megfogyott.

Miért?... Miért?... Kérdezzük egymástól... Valami sötét és nagyon végzetessé válható kísértés lopta be magát az emberek szívébe, gondolkozásába, mely népünk jövőjét komolyan veszélyezteti. Mintha azzal, hogy Istentől visszakaptuk — tehát nem visszaszereztük — a szabadságunkat, most már nem volna szükségünk sem Istenre, sem az Ő egyházára. Mintha Istenre, egyházra csak a nyomoruságok idején volna szüksége az embernek. Akkor, amikor kérni kell, amikor oltalom, vigasztalás és reménység után sóvárog a megkinzott szív. De amikor eljött az Ő szabadításáért való hálánk megmutatásának az ideje, mintha valami gonosz varázslat hatása alatt megfélemedtünk volna mindarról, amit Isten velünk cselekedett.

Minden lelkipásztor azt hitte és jogosan hihette, hogy a gyász évtizedeinek elmúltával hálás szívek ezrei fogják állandóan zsufolásig megtölteni a templomokat s az Uri szent vacsorával élők száma legalább is megkétszereződik. Megindulnak a romok eltaka-

ritására, a sebek begyógyítására az Isten szabadító kegyelme iránti hálából fakadó áldozatos tettek, az Isténországáért való még hűségesebb, még áldozatosabb szolgálat... De nem ez történik... Hamar... nagyon hamar elfeledkeztünk arról, hogy mit nyújtott, hogyan mentett meg bennünket az egyházán keresztül az Isten. Pedig csak emlékezni kellene...

Az vitán felül áll s a történelem igazolni fogja, hogy a megszállás idején az egyház tartott meg bennünket. Milyen hősi és ragyogó korszak ez az egyház történetében. A legilletékesebb helyeken is elismerik, hogy a bennünket saját valóságunkból és mindenünkből kiforgatni akaró idegen uralom alatt az egyház volt a népünk megmaradásának legerősebb vára. Az egyház volt az, akinek a riadójára az első kábulatából felocsudott és magára s a megváltozott viszonyok között reá váró feladataira eszmélt a népünk. Belőle nyerte erejét s belőle táplálkozott minden magyar élniakarás. A pásztorok valóban pásztorok voltak, kiknek az ő életük sem volt drága, csak hogy megtartsák a reájuk bízottakat, kik saját és családjuk sorsának a kockáztatásával szólották az Igét s hirdették az Urnak eljövendő kedves esztendejét. Hogy vigasztalt, hogy biztatott, hogy tartotta ébren az isteni igazságban vetett hitet... Nemcsak Igét, hanem hányszor és hányszor kenyeret is adott övéinek... Édesanyjai szeretete eljutott a legeldugottabb szórványokban kallódó drága testvér-lelkekig is, el az Ó-királyságban szétszórtakhoz is. Minél szegényebb lett anyagiakban, annál inkább gazdagodott lélekben s a lélek megoldotta a legsúlyosabb anyagi kérdéseket is s merte vállalni a nagy küldetést: »Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtésnek«.

Kisebbségi életünkben nem volt olyan megmozdulás akár kulturális, akár gazdasági, társadalmi, vagy népjóléti stb., ahol az egyház a maga erőivel ne támogatta volna ezeket. Sőt legtöbb esetben ő volt a kezdeményezője és egyedüli hordozója ezeknek a változott körülmények Istentől reábizott szolgálattöbbleteknek. Nemcsak irányító és tadácsadó, hanem megtartó erő volt számunkra az egyház.

Hogy elfeledkeztünk mindezekről! Jaj lett volna nekünk, ha a rabszolgaság idején óvatosságból, vagy megalkuvásból elnémult volna az egyház szava, ha feladta volna az övéiért vívott küzdelmet. De jaj volna nekünk ma is, ha megfeledkeznénk arról, hogy mit jelent számunkra az egyház. A trianoni határok leomlásával nemcsak hogy nem szűkült meg az egyház mánkaköre, sőt az örök Igéből vett küldetése s a mult tapasztalatai alapján legelső sorban tarthat igényt arra, hogy a saját és utánunk következő nemzedékek

erős, tiszta és egészséges jövődjé érdekében felemelt szava halálos komolysággal vétessék.

A történelem tanít. A múlt bizonyít. Mit tanít és mit bizonyít?... A tapasztalatok alapján minden kertetés nélkül kimondhatjuk a nagy tanulságot: a névleges keresztyének csak névleges magyarok is voltak. S a hűtlen egyháztagok hűtlenek voltak a kereszthordozó magyar sorshoz is. Ezekből kerültek azok, akik egy kicsit több kenyelemért, nagyobb falat kenyérért minden szégyen és lelkiismeret-furdalás nélkül még névleges magyarságukat is hajlandók voltak megtagadni.

Szilárd, tiszta, szolgálni tudó jellemek, vallásos és faji meggyőződésünkért még a veszedelmeket is bátran vállalni merő magyarok azok voltak, akik mint reformátusok is élő tagjai voltak az egyháznak.

Ami pedig igaz volt a múltban, igaz a jelenben is. Mély igazságot fejez ki Erdély püspökhelyettese: Tavaszy Sándor dr, mikor ezt a megállapítást teszi: »...egyedüli biztos alap a hit lehet csupán, hogy nemzetünk léte és jövődjé bennefoglaltatik Isten gondviselésében. Annál több és értékesebb szolgálatot tudok tenni nemzetemnek, minél hívőbb vagyok s annál kevesebbet, minél hitetlenebb és közömbösebb. ...A hitvallási szempontból sehonnaiak, nemzeti szempontból is azok és a megbizhatatlan magyarokat elsősorban a hitetlen magyarok között találhatod meg. Hit és hitvallás a nemzetvédelem legmélyebb alapja, mert nemzetvédelem csak ott van, ahol hivatástudat is van«.

Hol van ez a hivatástudat a hangoskodók, felfelé a meghuntyászok ebnél is alázatosabb, lefelé a felfuvalkodott békánál is gőgösebb, csak a maguk kicsiny érdekeiért törtető, az egykor mindent ígérgetők s ma semmit be nem váltók életében?! Ha az a sok nagyhangú ígélet, hangos fogadkozás, amit a megszállás idején tettünk, most valóra válna... vagy csak egy tizedrésze... akkor nem volna kérdés az árvizsujtotta szegény falusi és tanyasi emberek számára az, hogy miből épül fel összeomlott hajlékuk. Templomok, iskolák, kulturházak kórházak és árvaházak mintegy varázsütésre emelkedhetnének ki a földből.

De ide hivatástudat kell... ide hit kell... Mit ér a visszanyert szabadság hit nélkül?! Vajjon várhatunk-e valamit a hitetlen, anyaszentegyházunk, népünk, embertestvéreink sorsa iránt felelősséget nem érző magyaroktól, még ha szabadok is ezek?! Hiszen ezek számára a szabadság csak több lehetőség arra, hogy ártó, gonosz hajlamaik és szándékaik minél nagyobb mérvű rombolást vigyenek véghez az egyes és a köz életében. Hányan visszaélnék ma ezzel a szabadsággal. A szabadság nem tétlenség, nem hangos

jelszavak puffogatása, nem is azt jelent, hogy most aztán azt teszek, amit akarok. Nem...

A szabadság alkalom a több szolgálatra, a hivatás, az Istentől rendelt küldetés minél teljesebb mértékben való betöltésére. Aki pedig nem így él a szabadsággal, az megérdemli, hogy elvétezzék tőle, mert megérett a rabságra, akár egyes emberről, akár egy egész népről legyen szó. Most kell megmutatni azt, hogy méltók vagyunk-e a szabadságra, vagy rabságra születünk. Mikor rabok voltunk, annyi mindent nem volt szabad tennünk önmagunk, gyermekeink, népünk, anyaszentegyházunk boldogabb jövőjéért. Most szabad... Vajjon megteszünk-e mindent, ami tőlünk telik. Nem köti-e meg kezünket, szent fogadalmak lelkét az önzés, lelkiismeretlenség, irigység... egyszóval a bűn. Mert igazán szabadnak lenni ez: szabad vagyok a büntől.

Nem azzal kezdjük, hogy most már nekem nem fontos a templom, az Isten Igéje, nincs szükségem a református sajtóra, — itt közbevetve hadd jegyezzem meg, milyen szégyen és mennyi öntudatlanságra vall az is, hogy a »Református Jövőt«, azt a lapot, amely immár közel egy évtizede annyi lélekhez vitte el a nyomoruságok idején a legtávolabb eső falvakba, szórványokba is a Lélek vigasztalását, a testvéri szó és együttérzés üzenetét, bátorítását, azt a lapot, amelyik olyan áldott lélek és nemzetmentő szolgálatot végzett a múltban, most minden indokolás nélkül, egyszerűen visszarendelik sokan...

Ne azzal kezdjük, hogy most már nem akarjuk megbecsülni azt, ami a mienk. Mert a mellőzött istentiszteleti alkalmak, az elhanyagolt templomok és református iskolák, az elhanyagolt református sajtó a faji és vallásos öntudat megerőtlenedését, ez pedig népünk pusztulását vonja visszavonhatatlanul maga után.

Nem lehet, nem is volt, nem is lesz jó magyar, akinek nincsen hite, aki nem Istennek engedelmeskedik, még ha reformátusnak vallja is magát. Ezt nem kell bizonyítani, mert igaz. Megmutatta megcáfolhatatlanul az elmúlt huszonkét esztendő. Ezt bizonyítja az megnyilatkozás is, mellyel dr Zsindely Ferenc miniszterelnökségi államtitkár folyó évi február 16-án, mint a budapest-fasori református egyházközség megválasztott presbitere elfoglalta szolgálatát: »azért vagyok református, mert magyar vagyok és azért vagyok magyar, mert református, ez a kettő elválaszthatatlanul bennem él, amint elválaszthatatlanul a test és a lélek.«

Más szavakkal ez azt jelenti: nem volnék jó magyar, ha nem volnék jó református, ha nem szeretném Egyházamat, ha nem volna Istenbe vetett hitem.

Ilyen emberek kellenek ma a vártára. De sok vád zudul ezekben a szavakban sokak fejére, akik úgy próbálnak magyarok lenni, hogy nem törődnek Isten rendeléseivel. Bárcsak gondolkodóba ejtené ezeket a vád, amely könnyen felettük kimondott ítélet is lehet. Ma nem volna szabad a legkisebb mértékben sem beleszólást engedni népünk életébe, városok, falvak, intézményeink irányításába olyanoknak, akik nem érznek félelősséget Istennel szemben, akik nem hívő lelkek. Mert, aki nem érezi, hogy minden tette, egész élete Isten számadásravnó ítélete alatt áll, az egyenesen megbizhatatlan ember, Ezt így, ilyen őszintén és ilyen keményen kimerjük mondani. Minisztertől a falusi biróig hívő, Istennek engedelmeskedő, Krisztusban újjászületett, megváltozott emberekre vár ma nemcsak az egyház, hanem az egész magyar közélet is. Ezeknek a megbizhatósága mellett élő hitük s hitükön keresztül Krisztus a kezesség. Rombolni, visszavonást, egyenetlenséget, szakadásokat előidézni, szent és drága örökségeket eltékozolni ehhez nem kell magyarság, ezt mindenki tudhat, mindenki. Ehhez csak lelkiismeretlenség és bűnös hitetlenség kell.

De építeni, jövődöt menteni, szolgálni egyedül csak a Krisztusban élő ember képes. Magyar jövődönk érdekében nem a minél nagyobb hangu, nem az Isten szolgálatából kivont gazdaság, nem is az üres tekintélyek, hanem a minél mélyebb hitü magyarok érvényesülését követeli a multak tapasztalata alapján a ma és a jövődö.

Ha a rabság szomorú korszakában reménykedő szivekből hittel szállt az ének: »Ne csüggedj el kicsiny sereg...« akkor ma zengjen a szent toborzó: »Fel barátim, drága Jézus zászlaja alatt...« Bennünket csak Ő és egyedül csak Ő fog megtartani.

Tarlózás.

Neopaganizmus. Az Út februári száma szemelvényeket közöl egy «református lelkész» könyvéből. Ilyeneket: «Nekünk, a mi Hungarocentrikus életünknek van Karácsonyunk, van magyar Nagypéntekünk, van magyar Áldozócsütörtökünk, van magyar Pünkösztünk a magyarok Istenének, annak a Nagy Hadúrnak ugyanolyan isteni revelatiójával, eget-földet megrázkódtató tragédiájával és dicsőségének sugárüzönével telített, mint amilyenek a keresztyénségnek... ünnepei». «...Úgy látom Őt, a magyar igazság örök Istenét ülni az ő dicsőségének királyi székében, hogy megismerem királyi jobbán, a legszebb helyen, a mi dicső őseinket, élükön Árpáddal,

Istvánnal...» «Mikor az én lelkem ma csókokat szórva száguldja végig... a világháború csatatereit, hol hős magyar testvéreim nyugosznak, s ha kérdi az Isten: mondd papom, magyar papom, élnek-e ezek a tetemek? — én nem azt mondom, hogy Uram, Te tudod, hanem felelem... élnek Uram, én tudom, hogy élnek...» és így tovább. Az Úr szerkesztője az idézetekhez csak annyi megjegyzést fűz, hogy «reménykednünk kell a kegyelemben, amely meg tudja őrizni igehirdetésünket az ilyen példák követésétől.» Az állítólagos református lelkész nevét és könyvének címét nem közlik. Talán óvatosságból? Pedig kedvem volna megkérdezni a «mondd papom, magyar papomtól, hogy református keresztyén lelkipásztornak tartja-e magát? Vagy éppen fungáló pásztor, aki hasonló szellemben prédikál? Akkor pedig miért nem indítanak fegyelmi eljárást ellene?!

A felekezeti béke megbontásának vétsége miatt fegyelmi eljárást kellene indítani a nagyváradi «Magyar Lapok» ellen is, mely március 4-iki számában látszólag ez ellen az új pogányság ellen írt «Fajmagyarok» címen egy kéthasábos cikket, de olyan méltatlan és aljas kisiklással, hogy azt szó nélkül nem hagyhatjuk. Ennek a máskor és rendesen igen fajmagyar ízű ujságnak P. I.-vel jelzett munkatársa ugyanis a fajmagyar ügyből felekezeti kérdést csinált. Az írta Ravasz Lászlóról és Makkai Sándorról, akiket gúnyosan «az említett nagy «vátaszek»-nek titulál, hogy «az első kongatások után belefáradtak gyávn és elhagyták a harangot.» Ezzel szemben «a Fiedlerek, Majláthok, Vorbuchnerek a vértilalom dacára is húzták az utolsó pillanatig és nem fáradtak el a kongatásban.» Pacha Temeschburgi püspököt nem említi. Ő tudja, hogy miért. Aztán azt hazudja, hogy az 1920-as határkiigazításnál a szatmármegyei Bőrvély nagyközség színmagyar lakossága a bizottságtól Romániához való csatlósát kérte, szemben a közelében fekvő Csalános szintiszta sváb lakosságával, mely megkínzottan is Magyarország mellett szavazott. Utóbbiaknál szükségtelennek tartja megjegyezni, hogy szintiszta svábságuk mellett bizonyára szintisztán római katolikusok is, de a megrágalmazott bőrvélyieknél szadista kéllyel hangsúlyozza, hogy kálvinisták. Szadista hajlam jellemzi különben az egész cikket s ezért érdemben nem is foglalkozunk vele. Egyszerűen nem érdemli meg P. I. úr, hogy förmedvényére reflektáljunk. Nekünk nemcsak az fáj, hogy maroknyi magyarságunk testét és egységét vérelméletekkel és fajelméletekkel hasogatják és bontogatják, hanem az is, hogy felekezeti gyűlölettel szakítják szertesét. Nagyon szomorú, hogy a Magyar Lapok elnézte Pi úrnak az egyetemes magyar szellemi élet két kiválóságának csúf megrágalmazását s azóta sem rehabilitálta őket. Vagy talán helyeslik, hogy rajtuk és a bőrvélyi kálvinistákon keresztül belerugott Pi a magyar reformátusokba. Ez igazán Pihez méltó tett. Piha. Pfuj.

Vidéki.

Református Jövő*

»Ütött a döntő óra.«

Nem »frázis«, hanem véres-verejtékes megtapasztalás kényszerít annak kimondására, hogy ezt az óra-kondulást visszhangozza most szivem. Tudom, sokak előtt ez keveset vagy egyáltalán mitsem jelent, de hiszem, akadnak olyanok is, akik egyek, testvérek e szomorú megérzésben. S azok számára — talán — az egymásra-találás igaz örömét jelentik e sorok.

»A kérdés, amit el kell döntenünk az, hogy érdemes-e fenntartani továbbra is a Református Jövőt vagy pedig nem érdemes.«

A döntés lelki folyamat. Döntés közben lelkünk mélyéről, mint kővel dobált tó vizéből, felajzanak a kérdés-hullámok s csapdossák egyébként nyugodt lelkünk partjait. S akarva, nem akarva, ki vagyunk téve e kérdéshullámok ostromlásának.

Mit adott nekünk a Református Jövő? — lepett meg az első kérdés. Időm sem volt reáfelelni, máris újabb kérdést hullámzott a lelkem: *mit adtunk mi a Református Jövőnek?*... És jöttek, rajzottak a kérdések, de valamennyi találkozott ebben a kettőben.

Igyis van ez. Minden érem nek két oldala van. S az csak az elfogultságtól ment meg bennünket, ha egyiket sem feledjük. A Református Jövő ugyanis nem magánvállalkozás: *közösségi lap*. Nem magántársaság vagy bizonyos párt akar belőle nyerekedni s egyáltalán nem nyerekedési vágy hívta létre. hanem a Királyhágón-inneni református magyarság közös lapja, minden református magyar emberé s azért van, hogy önzetlen szolgálatával mindannyiunk lelkében jó gyümölcsöket érleljen. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy az előfizetők szaporodásával a vezetőség mindent megtesz, a Református Jövő *napilappá* való fejlesztése érdekében. S akkor, midőn e lapot vizsgáljuk, itteni református magyarságunkat, első-sorban saját magunk ténykedését kell bonckés alá vennünk. Mert e lap fejlesztése, feladatának minél tökéletesebb betöltése nem csupán a szerkesztőségre, hanem egyen-egyen mireánk, református magyarokra is hárult.

Igy terelődik önkéntelenül is a szó mireánk. Ha bíráljuk a Református Jövőt, legnagyobbbrészt önönmagunkat bíráljuk és nyilvánítjuk elégteleneknek. Mert nagyrészen, akik mi voltunk, az volt e lap is. És akkor sem vonhatjuk ki magunkat e lappal való közösségből, ha semmit sem nyújtottunk neki, sőt éppen ezáltal teszünk bizonyosságot arról, hogy mennyivel felettünk állott a Református

*Reflexiók egy belmissziói titkári körlevélre.

Jövő szünetnélküli buzgólkodásával! És akkor, midőn mi látjuk a református magyar sajtó rendkívüli szerepét és mégsem teszünk meg mindent azért, a Református Jövő megszűnésével minket terhel a felelősség.

S így jutunk el a református sajtó hivatásához. Arról beszélni sem volna szabad, hogy érdemes-e fenntartani egy református lapot. Egy lapot, amelyik megvan s amelyik átvészelte a legnagyobb viharokat. Ha nem volna, akkor is elő kellene hívni, hiszen a református sajtó *keresztlyén* és *magyar* volta egyik legbiztosabb ígérete magyarságunknak.

S ha ennek ellenére is fel kell tenni e kétségbeejtő kérdést, ugyan mi lehet az oka? Mi lehet az oka a részvétlenségnek, közönynek, mellyel távol tartjuk magunkat e lap minden tekintetében való támogatásától? Talán hiányzik belőlünk az erre való képesség vagy hajlandóság?

Nem. Más itt a baj oka.

Hiszen olyan jól látjuk a hibáit, hiányait, olyan jól tudjuk, hogy mit várunk tőle. Meg aztán, olyan könnyűszerrel kicsinyeljük le, szóljuk meg azokat, akik adni akarnak a Református Jövőnek, adni írásaikkal, vagy egyéb támogatásukkal... Szerénység vagy valami külső ok tart talán vissza bennünket a Református Jövő ügyének a felkarolásától?... Ezt sem mondhatjuk... Egyik erdélyi ismerősöm így fejezte ki ez okot, mikor bejárta vidékünket: Gondolni sem mertem volna, hogy ennyi helyes gondolkozású ember legyen a Királyhágómelléken... Csak az a baj: hogy elszigetelik magukat. Széchenyi így magyarázta ezt: »...hány van, ki nem bizza el magát az egész magyar földön?« Ady pedig így: »seregtelen vezérek.« S ez az elszigeteltség nem *külső* kényszer, hanem *belső* nyavajája, évezredes betegsége a mi fajunknak.

Talán itt kellene megfogni a dolgot összegyűjteni mindazokat, akik tudják, milyen szerep vár a Református Jövőre, ismerik a helyét, amit el kell foglalnia az új magyar életben és ha egy táborban lesznek mindezek: *megkezdte új, harcok szerepét a Református Jövő, ami által mindnyájunk életében nélkülözhetetlenné teszi magát.*

Récsey Ádám.

Cselédelhelyező irodát és leányotthont létesített a nagyváradi római katolikus Növendő Egyesület. Az Egyesület célja, hogy a helyet kereső leányokat jó keresztény családoknál helyezze el. Az Otthonban pedig 20—50 fillérért kapnak tiszta alvóhelyet, így nincsenek kitéve az ucca csábításának. Az Otthonban télen este 8, nyáron 9 óráig jelentkehetnek.

A kétféle árviz.

Megzudul az árviz és vályogházak, lakóépületek omlanak össze. Hirtelen tör rá alvó falvakra, hallgatag tanyákra. Rémült menekülő seregek verődnek össze. Akármilyen nagy a pusztítása ezeknek a gátakon átcsapó szennyesszürke haboknak, mégis hősiességében előbb-utóbb meg lehet küzdeni velük. A napsugár is segít. A zajló jégtáblák továbbindulnak és pár óra alatt apad a viz. Van egy ilyen másik áradás, amely még veszedelmesebb. Egy hír, egy tömegfélelem önti el a lelkeket, átcsap a józan megfontolás gátjain, pusztítja gazdasági életünk rendjét, becsap a boltokba, hogy a vasredőnyöket le kell huzni. Az elmúlt héten zár alá vették a cipőkészleteinket, mert a bőrellátásban Magyarország önmagára van utalva. Erre tömegrémület kavarta fel az embereket és a megtakarított vagy másra szánt pénzt a zsebükbe gyűrték és rohantak szövetet venni, azért, mert kevés a talpbőr Magyarországon és takarékoskodni kell vele! A szövetellátása társadalmunknak nincsen vgszedelemben, sőt az erdélyi visszanyert területekkel ebben a tekintetben is segítség és növekedés állapítható meg. Ha azonban mindenki megtakarított pénzét is szövetbe akarja befektetni, hogy elvásárolja a boltok polcairól az utolsó véget is, ezzel megállítja az egészséges forgalmat, kárt okoz saját magának és megkárosítja a nemzeti életet. Hatóságainktól kívánjuk — meg is kaptuk eddig — a teljes nyíltságot. Nagykoru magyar társadalmat kell nevelni, amelyik nem hajtható bárányseregek módjára, amelyik nem rezdül meg minden kicsi hirre, mint a téli nádas, amelyik nem kapkod jelszava után és amelyik a maga belső rendjével és fegyelmezett-ségével szilárdan áll meg válságos időkben. Lelki gátak kellene, erők és biztosak, amelyeken át tömegrémület, ijedelem hullámai nem hatolnak át. Ez a másik árviz még veszedelmesebb, mint az első. Nemzeti összefogás: sajtónak, szószéknek, családnak, iskolának, államférfiaknak közös hadjárata szükséges ahhoz, hogy ezt a másodikat is le tudjuk küzdeni.

(R. É.)

Zsinat elé kerül a református lelkészi és kántori stólamegváltás ügye. A tiszántúli református egyházkerület közgyűlése határozatilag kimondotta, hogy helyesnek, sürgősnek s egyházi-törvényhozási uton egyetemesen megvalósíthatónak tartja a lelkészi és kántori stóláknak kötelező megváltását. Felterjesztést intéz ezért az Országos Zsinathoz a kérdés rendezése végett, hogy a lelkészeknek keresztelés, esketés és temetés alkalmával, a kántoroknak temetés alkalmával fizetni szokott stólákat töröljék el, az anyagi veszteségekért pedig az egyházi tisztviselőket kártalanítsák.

A Püspöki Hivatal Munkájából

Tanítói fizetések.

Döntő fontosságú értekezletet tartott folyó hó 10-én a II. ügyosztály a felekezeti tanítók jövődö javadalmazása és ezzel kapcsolatban iskoláink jövődöjének ügyében. Az értekezleten az összes esperesek résztvettek a nagybányai egyházmegye espereséuek kivételével, kit Gy. Kovács József helyettesített. Az értekezlet megállapította az összes királyhágómelléki református tanítók javadalmát a sürgösen esedékessé vált állami fizetésrendezés céljából.

A felértékelés alapjául a nyugdíjintézeti ösmeretes fizetés-megállapítás szolgált. Miután azonban ez a felértékelés a nyugdíjintézet pénzügyi szempontjainak az akkori helyzettől parancsolt túlzott figyelembevételével történt, az 1939—40-ik év pedig igen mostoha volt, az esperesi értekezlet a következő csökkentéseket eszközölte: 1. Általános 10 százalékos csökkentést, 2. az u. n. agrár-földek, tandijak, párbérek, stólak, mint teljesen bizonytalan, sőt törvénnyel nem egyező jövedelmek törlését, 3. a tulságosan magasra értékelt földjövedelmek méltányos és mérsékelt leszállítását. A háború előtt a kormány hozzájárulásával 100 korona helyi javadalommal létesített állásokat a most legkisebb évi 140 Pengő helyi javadalommal állították be. Ezeket az állásokat ugyanis az érdekelt egyházközségek a román uralom alatt a fölöttes egyházi hatóságok rendeletére és támogatásával egyéb céloktól elvont jövedelmekből tartották fenn. Ügyszintén 140 Pengővel állították be a román uralom alatt létesített új állások tanítóinak javadalmát is.

Minden reménységünk meglehet arra, hogy a kultuszminisztérium az esperesi értekezletnek már felterjesztett javaslatát igazi atyai jóindulattal magáévá teszi s a tanítói fizetéseket illetöleg a tanítói fizetéskiegészítő államsegélyeket már a közeljövöben január 1-től visszamenöleg az ilymódon felértékelt jövedelmek alapján fogja az államsegély végleges rendezéséig folyósíttatni.

A gazdasági ügyosztály ismételten felhívja a lelkészi hivatalokat a püspöki hivatal 72 253 Református Püspöki Hivatal Nagyvárad számú és című csekk számlájára, mely az összes köz- és magántartozások rendezésére kényelmes és olcsó lehetőséget nyújt, de a legnyomatékosabban felkéri a pénzküldöket, hogy küldeményük rendeltetését a csekk hátlapján részletezzék.

Az íratfelterjesztési ügyosztály már most felhívja a figyelmet nagy választékú confirmációi emlékkönyveire. Az összes Magyarországon kapható emlékkönyvek és lapok 4—60 filléres árban előzetes rendelés esetén 15 százalékos kedvezménnyel kaphatók.

HIREK

Kiss Bertalan szatmári lelkész, a debreceni Tisza István tudományegyetemen filozófiából és pedagógiából summa cum laude eredménnyel *doktori vizsgát tett*. Értekezésének címe »Az ifjúkor lélektana«. — Gratulálunk!

Stóla-díjszabás. A nagyváradai egyházközség presbitériuma a lejnek forgalomból való kivonására tekintettel, az 1918 előtt érvényben volt stóladíjakat léptette életbe, aképpen, hogy a díjlevélben biztosított 1 korona helyett, egy pengő fizetendő. A lelkészi szolgálatok díja: keresztelelésnél 2 pengő, temetésért imádsággal 10 pengő, beszéddel 16 pengő. A lelkész el- és visszaszállításáról a felek gondoskodni kötelesek. Esketésért hétköznapi istentiszteletek alkalmával, vagy az egész szerdai (canonikus) napon 5 pengő, egyéb napokon templomban 10 pengő, magánháznál kocsin kívül mindenkor 20 pengő. Kántori stóla temetésnél 6 pengő, templomi orgonázásért 4, esketéskor 6 pengő

Lelkészi jövedelmek a bihari traktusban. A bihari egyházmegye lelkészi jövedelmei az egyházmegyei tanács megállapítása szerint a következők: 1. Nagyvárad-Ujváros 4012 pengővel, 2. Váradolaszi, 3. Várad-Velençe. 4. Szalárd 2846; 5. Örvénd (?); 6. Hodos; 7. Várad-Rét, 8. Mezötelki, 9. Bors 2300; 10. Biharpüspöki 2220, 11. Bihar 2100; 12. Élesd, 13. Paptamási 1829; 14. Nagykakucs 1602; 15. Fugyivásárhely 1588; 16. Hegyközkovácsi 1572; hét egyházközség lelkészi jövedelme az évi 1000—1500 pengő között mozog, öté 500 és 1000 pengő között, Váradless még az 500 pengőt sem éri el. Egy-két kivételtől eltekintve, az egyházmegyei tanács a bevallott adatokat fogadta el értékelése alapjául.

Kormánybiztost kér a magyar szórványok gondozására az Erdélyi Párt. Az Erdélyi Párt Országos Központjában László Dezső országgyűlési képviselő elnöklésével fontos értekezletet tartottak az erdélyi magyar szórványok ügyében. A Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék területén működő lelkészek rendkívül érdekes adatokkal számoltak be az ottani magyar szórványok helyzetéről, amely gyors és sürgős intézkedések megtételét teszi szükségessé. Az értekezlet egyhanguan azt kívánta, hogy Kolozsvárra külön szórványügyi kormánybiztost nevezzenek ki, akit munkájában a főispánok mellé kirendelendő szakelőadók, a magyar egyházak lelkészei és az erdélyi párt szakemberei támogassanak. A magyar állam részéről a gazdasági segítség súlypontját a Székelyföldön kívül a szórványvidékre kell kiterjeszteni. A párt országgyűlési képviselőtagjai a kormányzat megfelelő szerveinél eljárnak a szükséges lépések megtételére.

A magyar reformátusok az árvízkárosultakért felirattal az egyetemes konvent minden lelkészi hivatalnak egy üres csekklapot küldött. Hisszük, hogy egyetlen egy egyházközség sem lesz kerületünkben, melyben a csekklapot fel ne használnák.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

798—1941. I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Azok az iskolai hatóságok, amelyeknek tudomásuk van nyugdíjazott felekezeti tanerőkről, vagy elhunyt felekezeti tanerők özvegyéről és árváiról, figyelmeztessék őket, hogy akár kaptak nyugdíjat a román államtól s ennek alapján átmeneti nyugdíjat a visszacsatolás után a magyar államtól, akár nem, a «Budapesti Közlöny» február 22.-i számában megjelent 1200—1941. M. E. sz. nyugdíjrendelet alapján folyamodjanak nyugdíjuk megállapítása végett. A kérvényeket 1941 április 30.-ig kell benyújtani, kivéve, ha az illető átmeneti közszolgálati alkalmazásban van, mert ebben az esetben a kérvényt az átmeneti alkalmazás megszűnte után 15 napon belül kell benyújtani. A szolgálatátételre berendelt nyugdíjasok azonban 1941 április 30.-ig tartoznak kérvényüket benyújtani. A kérvényezés folyamodvány-úrlapon történik. «Ny» jelzésű úrlapon a nyugdíjasok, «Ö» jelzésű úrlapon pedig az özvegyek és árvák terjesztik elő kérelmüket. A folyamodvány-úrlapot az illetékes községi előjárásánál (polgármesteri hivatalnál) kell kérni, a kiállított és okmányokkal felszerelt folyamodványokat ugyanoda kell beadni. A beszámítható szolgálati idő s a nyugdíj alapját képező jövedelmet a rendelet olyan módon szabja meg, hogy az összes jogos igényeket kielégítő nyugdíjazott felekezeti tanítóinknak a múltban elszenvedett összes sérelmeit orvosolja. Nagyvárad, 1941 március 3. Atyafiságos szeretettel Sulyok István püspök.

877—1941. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 54,080—1941. sz. rendeletével arra kötelezi a felekezeti tanítókat, akár rendes, akár helyettes minőségben alkalmazzák őket, hogy a kir. tanfelügyelő vagy annak megbízottja és az illetékes helyi hatóság (iskolaszék) előtt a következő szövegű esküt tegyék le:

»Én N. N. rendes (helyettes) tanító, esküszöm a mindenható Istenre, hogy Magyarországhoz, annak alkotmányához és Magyarország kormányzójához tántorithatatlan és rendületlen hűséggel viseltetem, Magyarország törvényes szokásait megtartom, az alkotmányos kormánynak és hatóságnak rendeleteit, valamint a tanítói tisztemmel járó kötelességeket mindenkor lelkiismeretesen, hiven és pontosan teljesítem és a gondjaimra bízott ifjúságot a magyar haza szeretetében és valláserkölcsös szellemben fogom nevelni. Isten engem úgy segítjen«.

Ez a kötelezettség nem érinti az E. T.-ben eöírt eskü letételét az egyházmegyei közgyűlés előtt a választás megerősítésekor. Nagyvárad, 1941 március 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Konfirmációs emlékek nagy választékban!

SAJÁT KIADVÁNYAINK:

Konfirmációs emlékkönyv. (Beragasztott emléklappal, gyönyörű tartalommal, szép kiállításban) 50 fill.

Konfirmációs emléklap nagy alakú 10 „

Konfirmációs emléklap kicsi alakú 04 „

SYLVESTER KIADVÁNYAI:

„Szent fogadástétel“ Konfirmációs emlék. 11×8 cm. nagyságban. Irta: Czeglédy Sándor 30 „

„Követlek Uram“ Ugyanolyan nagyságban konfirmációs emlék. Irta: Czeglédy Sándor 40 „

BETHLEN KIADVÁNYAI:

Emléklap képpel. (Konfirmandusok először vesznek Urvacsorát) 45×24.5 cm. nagyságú kék nyomással 15 „

Ugyanaz arany nyomással 20 „

Emléklap szőlőleveles kerettel, nyitott Bibliával 25×30 cm. nagyságú kék nyomással 10 „

Emléklap. Leonardo Da Vinci híres „Utolsó vacsora“ képével, Kálvin János képével jobb oldalt a kenyérral, baloldalt a borral 25×35.5 cm. nagyságú kék nyomással 12 „

IFJÚ ERDÉLY KIADÁSA:

Emléklap utolsó vacsora, vagy zörgető Jézus képpel 18 „

„Aranylánc“ (III. kiadás). Elmélkedések konfirmandusok részére. Irta: Dr Imre Lajos 60 „

Valamennyi megrendelhető Iratterjesztésünknél.

Valamennyi konfirmáció emléklapból és könyvből, tekintet nélkül arra, hogy saját, vagy idegen kiadványról van szó **15 százalék kedvezményt nyújtunk!**

K É R J E N C S E K K L A P O T!

Postatakarék csekk számunk 72.253.

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

FELHIVÁS. Méltó jutalmat ajánlok fel annak, aki megírja, hogy hol és mikor született (Bihar- vagy Szatmárvármegyében, Tóthfalussyak ősi fészkeiben 1735—1745 körül) Tóthfalussy Miklós református prédikátor, 1761-ben tógátus volt Sárospatakon, 1777—1804 (haláláig) Kupa, Tardona és Meszesen volt lelkész. Első felesége: Ábrahám Judit (meghalt 1794-ben Tordán), második Kiss Judit volt. Tóthfalussy Gyula ezredes Hajmáskértábor, 101. tüzérsztag.

FELHIVÁS. Kovács Dezső joghallgató (Kaposvár, Németh István-u. 39) keresi nagyapjának, Kovács Józsefnek (apja Ferenc) és feleségének Füzesi Zsuzsannának keresztlevelét és esketési kivonatukat. Előbbi 1866 körül, utóbbi 1864 körül születhetett, házasságot 1893-ban köthettek.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok:

Telefon
13-30

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

Telefon
13-30

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb., a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb árakon

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14
a Református Leánynevelő-intézet épületében

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad, Teleki-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Előfizetési ára évi 12 Pengő. — Megjelenik minden hónap 1, 10. és 20-ik napján

Kálvin-könyvnyomda, Nagyvárad.

T. REFORMÁTUS LELKÉSZI HIVATALNAK

Nagyvárad, Velence, Kertész utca 12.